ΗΣΙΟΔΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
τὰ Ἔργα καὶ Ἡμέραι.

ID EST,

HESIODI LIBER CVI TITVLVS, Opera & Dies.

Cum Annotationibus quibusdam ex doctissimorum virorum scriptis collectis.

LONDINI,
Ex officina Typographica
Rhichardi Field.
1590.

ANNOTATIONES IN OPERA HESIODI EX DOCTISSIMORUM virorum ſcriptis collectæ.

Pag. 1. ΗΣΙΟΔΟΥ. *Super Homeri atque Heſiodi ætate, ait Gellius lib.* 3, *cap.* 11. *non conſentitur uter natu prior: dubium tamen non eſt quin aliquo tempore eodem vixerint.* ΑΣΚΡΑΙΟΥ.) *Sacerdos fuit templi Muſarum in Helicone monte Bœotiæ, in Aſcra pago ad radicem eius montis. Inde Virgilius, quia hunc Poëtam è tot Georgicorum ſcriptoribus imitatus eſt, dixit,* Aſcræumque cano Romana per oppida carmen. Ἔργα καὶ Ἡμέραι. *Non dubium eſt quin idem Virg. initio Georgicorum hanc inſcriptionem expreſſerit hoc verſu,* Quid faciat lætas ſegetes: Quo ſidere terram, &c.

Breuiter autem ſummam rei complectitur hic titulus: nam per Opera *ſignificat agriculturam eſſe artem quæ non inerti otio, aut alieno ſumptu, ſed ipſa actione peragatur. Per* Dies *autem innuit ſuo tempore ſingula facienda eſſe. In priori igitur* Operum *libro ad laborem adhortatur agricolam futurũ. Obiter etiam alia atque alia præcepta de moribus tradit, ad iuſtitiam & pietatem colendam, iniuſtitiam verò & ignauiam vitandam. In ſecundo autem artem agriculturæ tradit. Duo ergo agit, prius, ut voluntarium habeat agricolam: deinde, ut peritum.*

Verſ. 1. Μοῦσαι. *Duplicem inuocationem ponit: prior hæc ad Muſas, poſterior (verſ.* 8.) *ad Iouem dirigitur, vt in Perſe fratre docendo ſit auxiliator.*

Verſ. 3. Οὐ τι διὰ.) *Enumerat pias quaſdam ſententias de Deo. Porrò in* οὐ *poteſt intelligi* πρῶτον, *more Attico, vt ſit* δι' οὐ πρῶτον, *quomodo, cur: quòd nonnulli interrogatiuè, alij verò abſque interrogatione intelligunt. Alij non minus commodè exponunt,* δι' ὅν, *vel* καθ' ὃν Δία, *ſecundum quem Io-*

tem gubernantur homines. φατὸς & ῥητὸς *differunt vt apud Latinos loquor & dico. est enim* φατὸς *: de quo magna fama est :* ῥητὸς *autem honoratus, & ad certam functionem & dignitatem assumptus.*

Vers. 5. δεῖα μὴ.) *Contractio est in voce* ῥεῖα. *vt Flaccus quoque dixit* aluaria *pro* alueraria. *Æsopus (teste Laërtio) quum rogaretur quid ageret Deus, respondit.* τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῖ, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῖ.

Vers. 9. Κλῦθι) *Inuocatio ad Iouem.* Θέμιστας *vocat præcepta de moribus.*

Vers. 11. Οὐκ ἄρα.) *Duplicem narrat contentionem augendæ rei familiaris, alteram vituperandam, quum per iniuriam & scelus cumulantur opes: alteram dignam laude.*

Vers. 15. Οὔτις τοὶ γε φιλεῖ.) *Ostendit non fieri per se, vt hæc contentio tantopere diligatur ab hominibus cùm tamen sit noxia: sed per accidens, quia scilicet non possint discernere à verè expetendis ea quæ falsò boni speciem præ se ferunt: id à natura quodam fato.*

Vers. 20, ἀπάλαμον, *inertem, qui manus nulli operi admouet* παλάμη *enim & vsuum & ipsum opus significat.*

Vers. 24. ἀγαθὴ.) *Probat artificum inter se æmulationes. Hos duos versus Plato in Lyside, & Aristot. 5. Polit. & 2. Rhet. & Galenus, ad priorem noxiam contentionem referūt. Plutarchus autem bonæ illi & salutari cum Poëta nostro attribuit.*

Pag. 2. vers. 3. Ὦ Πέρση.) *Alloquitur fratrem, & iam traditā doctrinam ad eius emendationem accommodat. etiamq; dehortatur à contentionibus forensibus, quia infœliciter circa eas versetur cuis singulis temporibus sui prouentus non adfuerint.* κακοχάρτος, *epitheton aptissimum inhonestæ contentionu, quia malis gaudeat, vel quòd mali ea gaudeant.* ver. 6 Ὥρη.) *absque aspiratione, pro* φέρεται. *alij legunt* ὥρη. *ad est, tempus.* ver. 9. Τὸ κακέριον.) *Concessio ironica: Quando ditatus es, & abundas iam re familiari, nec animus à malo reuocari potest, age per me licebit litiges quandiu voles.* v. 14. Ἁρπάζων.) *Basilleas vocat præfectos singularum vrbium, quemadmodum & Homerus.*

Vers. 16. Νήπιοι.) *Mediocritatem commendat, & redarguit iudices & gubernatores qui inhiant suis cupiditatibus, & à vita*

vitæ frugalitate digrediuntur ad πλεονεξίαν *iniuſtam: & oſtendit primùm ipſos ignorare vim & vtilitatem iuſtitiæ longè potiorem quam iniuſtitiæ & πλεονεξίας: deinde etiã non conſiderare quanta ſit commoditas tenuis & frugalis vitæ. Intelligit ergo per* μέσον, *medium inter lucrum & dãnum, quod eſt iuſtum, & honeſtius atque vtilius* πανταχοῦ. *id eſt, toto, quo & ſua pars retinetur, & alterius ad ſe pertrahitur. Plato 5. Polit. & 3. Legum intelligit de mediocritate in ſtatib. ciuilibus amplectẽda.*

Verſ. 18. Κρύψαντος γὰρ ἔχουσι.) *pro* ἔκρυψαν, *occuluerunt. Cauſam huius ignorantiæ oſtendit eſſe voluntatem Dei, qui voluerit abſcondi ab intelligentia communi hominum hanc faciliorem vitæ rationem.*

Verſ. 19. ῥηϊδίως.) *Illius primæ & melioris vitæ rationẽ commendat, ita vt oſtendat in ea ſeruata poſſe facilè quemque non admodum induſtrium vel vnius diei labore efficere quod ſufficiat in integrum annum.*

Verſ. 21. πηδάλιον.) *Quidam non pro nauis gubernaculo, ſed pro ſtiua, ſtiuámque pro aratro accipiunt. Solent autem ruſtici inſtrumenta lignea ſuper fumoſa laquearia collocare, vt fumus ea corroboret & induret.*

Verſ. 23. Ἀλλὰ Ζεὺς.) *Longam fabulam recenſet de Pandora, quæ docet Iouem iratum abdidiſſe ignem, id eſt, veritatem, quæ penitus abſtruſa eſt in natura. Sed cum Prometheus oſtẽdiſſet hominibus recta & honeſta, miſit Iupiter Pandorã, id eſt, voluptatem, quæ multis rebus opus habet, angéq; quotidie ſumptus, & quamuis multis modis abblandiatur, malorum tamen omnium, morborúmque cauſa eſt. Prometheus autem, id eſt, ſapiens aliquis monitor, vel ratio, vetat recipere voluptatem: at Epimetheus, i. ſenſus, non auſcultant rationi, noxiam voluptatem incautus recipit, ſed ſerò recepiſſe pœnitet. Nonnulli paulo aliter exponunt, vt mox patebit.* Προμηθεὺς *q.* προνοητικὸς *& proſpiciens, ſolers, induſtrius, eóque nomine ſecundum quoſdam intelligitur vis humani ingenij.*

Verſ. 26. Κρύψε.) *Iupiter abſcondit ignem, cuius beneficio ferè omnes artes exercentur. Vel ignem, i. mentis vim ſolertem, vt ſimplicius viuerent homines.*

Verſ. 28. Ἐν κοίλῳ.) *Ignem ferulis optimè ſeruari auctor eſt*

Plinius lib. 13. cap. 22. Versꝰ 31. Χαίρεις.) Est quædam τῦμα συντικὴ approbatio. Pulchrè hic notatur ingeniosorum studium, & incõsiderata in successu suorum conatuum lætitia.

Versꝰ 34. ἡδὺν κακὸν.) Ea ferè est humanarum rerum conditio, vt illæ ipsæ cupiditates quæ omnis generis mala secum trahunt, nos delectent.

Versꝰ 36. Ἡ φαῦλον.) Recenset iam quomodo Pandora condita sit. M. Garbitius sensum huius fabulæ sic explicat. Hominem prius habuisse sinceriorem & puriorem naturam, simpliciusq; vixisse. Postquam verò lasciuia mentis ipsius contra voluntatem Dei, sibi vindicarit ingenij & cognitionis vim excitatiorem, inde quasi transformatum in aliam naturã & κράσιν corpoream, & illam quidem excellentem virtutibus cælestibus, sed quibus corporea fæce contaminatis, mens humana & ipsa ex consortio contaminata, variè abutatur ad lasciuiã & luxuriam variarum artium & inuentionum: & hoc sub spe & specie boni, & vitæ melioris: sed quam omnem industriam suam posteriore consideratione, & euentu stultorum magistros experiatur contrariam esse suis effectis, solãque spe reliqua sustẽetur in perpetua anxietate animi. Cæterùm si de voluptate hæc potius libeat intelligere, dicemus Poëtam hic significare non vnum esse genus voluptatis.

Pag. 3. versꝰ 4. Καὶ πόθον.) Indefessam cupiditatem superandi alios: vel (secundum quosdam) desiderium vehemens, vt vehementer ametur. γηρόκομοι, vox apta meditationibus & curis, quæ ad satietatem vsque arrodunt & absumunt membra: sicut ferè videre est ingeniosos, pallidos & extenuatos esse. versꝰ 5. Ἐν ᾗ θεμῶ.) Impudentiam intelligit, quæ vtrique interpretationi quam attulimus commodè applicari potest. Solent enim homines voluptatibus dediti nullam prorsus honestatis rationem habere: itemq; negotiatores, & πλανήτας variis artibus & dolis lucrum captare.

Versꝰ 10. Ζῶσι.) Hoc potest de bellicis dotibus intelligi.

Versꝰ 11. Ἀμφὶ.) Πειθὼ, dea eloquentiæ est.

Versꝰ 19. Παιδόφιλον.) Quidam (vt antè monuimus) voluptatem exponunt. Alij variam quandam ingenij & mentis industriam proposítam, quam admirentur homines tanquam magnum suum bonum, cùm sit ipsorum malum. Quod mirum est, cùm mens humana tam diuinis dotibus sit exornata:

sed

sed hoc fit per accidens, vitio naturæ. ἀλφηστὰς, *intelligit solertes, qui discedunt à simplicitatis rectitudine: & qui curiosi sunt.*

Vers. 23. ἤδη Ἐπιμηθῆα.) *Mittitur donum ad Epimetheā & recipitur. Nam pars inferior cupiditatum & affectionum quæ est iste Epimetheus, id est, vis animi humani inconsiderata & præceps, non obsequitur plerunque parti superiori melioriq; mentis & rationis, quæ est* προμηθὴς *animi hominis. Ideóque specie huius boni deceptus, postea noxium comperiens, serò recepisse pœnitet. Rectè ergo Horatius,*

--nocet empta dolore voluptas.

Vers. 29. Νόσφιν ἄτερ τ'.) *Hæ duæ particulæ quamuis idem denotent, intendunt tamen hic significationem.*

Vers. 31. Αἰψα.) κακότης *hic pro malo externo accipitur.*

Vers. 32. Ἀλλα γυνὴ.) *Prouerb.* γυναικῶν ὄλεθροι. *Mulier, id est, appetitiua & fœminea affectio, & publicè indulgentia* ἀνεμωκωκὴ *&* ψυχοκωκὴ, *atque* συρφετώδης, *vnde laxatur disciplina seuerior. Hinc deinde sublata disciplina tanquam operculo Pandoræ, id est, corporis & animi humani, statim quasi ex antro Æoli venti & impetus affectuum,* Quâ data porta ruunt, & terras turbine perflant, & nusquam non peruadunt & nihil non moliuntur. *Quòd tamen spes remanserit, significat neminem tam desperatis rebus esse quin aliquando speret. Ouid.* Viuere spe vidi qui moriturus erat.

Vers. 36. ἐλπὶς δ'.) *Ratio solius spei in pyxide relictæ. Magnum certe Dei donum spes, quo solo affectu homines inter tot ærumnas sustentantur & aluntur, & sine cuius condimento omnia non solùm fatua, sed etiam insuauissima sunt.*

Pag. 4. v. 6. Εἰ δ' ἐθέλεις.) *Quinque ætates iam fingit: quo commodo significat naturam & mores subinde deteriores fieri, & vitia hominum augeri. Hanc descriptionem ætatum omnes ferè Latini Poëtæ imitati sunt,* ἐκφρυφόσιν, *significat expositionem ordine factam & integrã, neque tamen prolixã.*

Vers. 9. Χρύσεον.) *Aureum (vt inquit Plato) propter præstantiam naturæ, morum & vitæ.* ver. 12 ὡς τε.) *Cognouerat fortasse Poeta aliquid de vita primorum parentum in paradiso: & ideo respiciens eò, hæc dicit.*

Vers. 15. σὺν θαλίῃσι) ἑορταῖς, *sacris epulis.* vers. 21. δαίμονες.)

Hæc omnia non multum discrepant ab eis quæ sacra scriptura tradit de bonis Angelis.

Vers. 26. Δεύτερον.) *Alterum seculum describit per suas circumstantias, quod Argenteum vocat, & eo deterius priore fuisse ostendit, quo argentum est vilius auro.*

Vers. 31. Μέσης μέσον, *vocat mediam ætatem, quæ Græcis ἀκμὴ dicitur.*

Vers. 37. Ζεὺς Κρονίδης.) *Significat propter impietatem & neglectam religionem mortuos esse: docetq; ob id factum vt non conuerterentur quidem in diuinos spiritus, vt illi priores, sed tamen essent beati, & sub terra degerent.*

Pag. 5. v. 4. Ζδὺς ζ.) *Tertiũ genus hominum æri comparat, immane, ferox, & omnino Martium, fortasse Gigantes intelligit.*

Vers. 6. ἐκ μελιᾶν.) *Fingit natos ex arboribus, vt significet duritiem & feritatem animorum, vtpote qui toto impetu ad armorum & bellicorum instrumentorum vsum ferebantur.*

Vers. 7. οὐδὲ πιστὸν.) *Non frumentum ederunt. sed primi pecudes laniarunt, & carne vesci cœperunt, quod antea magnum nefas esse creditum.*

Vers. 20. Ἀνδρῶν.) *Quartam ætatem Heroicam appellat, quãdo Hercules, Iason, & alij Argonautæ vixerunt, qui Heroes vocati sunt, quòd virtute communi hominum naturæ præstarent: & semidei, vel quòd altero tantũ parẽte deo nati essent, vel quia in natura humana, virtute diuina præditi essent.*

Vers. 23. ἐπὶ Καδμείοις.) *Ad differentiam Thebarum Aegyptiarum quæ dicebantur ἑκατόμπυλοι, & illarũ quæ dicta sunt ὑπὸ πλακίοις, à monte sub quo sitæ sunt in Cilicia.*

Vers. 24. μήλων.) *id est. propter regnum ac potentiam. nam prisci reges pecoribus diuitias suas metiebantur. Eteocles & Polynices filij Oedipi, monomachia de regno decertantes ambo mutuis vulneribus concciderunt.*

Vers. 31. Εὐμαίου.) *De fortunatis insulis vide Plin. lib. 6. cap. 32. & Homerum Odyss. δ.*

Ver. 34. Μηκέτ᾽.) *Descriptio postremæ & ferreæ ætatis, quæ moribus est pessimis, impijs, & depravatissimis, vitaq; cursu calamitosiss. vox ὄφειλον vsurpatur aduerbialiter significatione optandi, & tamen formatur vt verbum, tribus personis.*

Pa. 6. v. 5. Οὐδὲ ξεῖνος.) *Eleganter hunc locum expressit, Ouid.*

nec hospes ab hospite tutus, Non socer à genero, fratrum quoque

quoque gratia rara eſt. Verſ. 9. Θεῶν ὅπιν.) ὅπιν *Poëtæ vſurpant pro intuitu, & præcipuè Dei, & hominum in imperio conſtitutorum: hinc pro gubernatione diuina: ex hoc pro metu, reuerentia, & cultu. Hinc ergo illi erunt proterui, quia nulla reuerentia nec erga Deum, nec parentes præditi ſint.*

Verſ. 10. Γηραϊσκοντ.) *Athenis capitale fuit,* θρεπτήρια *non perſoluere parentibus.*

Verſ. 11. Χειροδίκαι,) *i. violenti, quibus ius eſt in manibus, qui neque ius neque leges norunt.* ver. 13. ὕβριν.) *pro* ὑβριστὴν, *ſubſtant. pro adiect. vt Latinis* ſcelus *pro* ſceleſto.

Verſ. 17. Ζηλοῖ.) *Iam redit ad primam propoſitionem de litibus. Poſteaquam vero præclarè affectum inuidiæ epitheti ſuis deſcripſit, fingit Pudorem & Nemeſim deas, reliquiſſe terras id eſt, nec pudore bonos abſterreri amplius à turpitudine, neque improbos metu vindictæ. Nemeſis enim hic ſignificat iuſtitiam quæ vlciſcitur malefacta flagitioſorum. Locus hic verè Philoſophicus etiam à Platone in Protagora tractatus fuit.*

Verſ. 24. Νυῦ δ' αἶνον.) *Narrat apologum quo notat potentiorum mores aduerſus inferiores.* αἶνος *fabulam eiuſmodi ſignificat quæ figuratè & tectè contineat admonitionem ſeriam & grauem, & ex vſu vitæ petitam.*

Verſ. 25. ἀηδόνα) *per Luſciniam intelligit doctos homines & ſapientes. vocat hanc auiculam* ποικιλόδειρον, *propter ſoni & vocu varietatem.*

Verſ. 30. Δαιμονίη, τῇδ' εἶς.) *Tyrannica vox, planè prouerbialis, de alterius vita pro libidine ſtatuentis.*

Ver. 32. Ἄφρον.) *Epiphonema ſeu* ἐπιμύθιον *huius fabulæ, quod monet, non eſſe reluctandum potentioribus.*

Ver. 35. Ὦ Πέρση.) *Primum præceptum, quo fratrem ad iuſtitiam colendam, & iniuſtitiam vitandam adhortatur.* ὕβριν *opponit iuſtitiæ, quia pro iniuſtitia vniuerſali hæc vox vſurpatur: quamuis tamen ſæpius accipiatur pro inſolentia quæ comitatur diuitias.*

Pag. 7. v. 2. παιδὶ.) *Proverbialis locutio, quæ ſignificat miſerrimam eſſe prudentiam quæ ex malis noſtris perdiſcitur.*

Verſ. 3. Αὐτίκα.) *Commoratur in collatione iuſtitiæ & iniuſtitiæ, vt hominibus metum incutiat ne contra iuſtitiam faciãt,* Per ὅρκον *intelligit omnem fidei violationem:* Per δίκας

σκολιὰς, lites iniquas quæ falsò intenduntur per calumnias & fraudes.

Vers.4. βόθρ.) tractus violentus, quo iustitia ducitur coacta, pro fraudibus accusantium, & iudicum.

Vers.6. Η' σ' ἴντ.) Subintelligendum fortassis χρ. ἄθεα, id est, cœtus, conuentus, statuta, & alia quæ sunt in consuetudine ciuili.

Vers. 9. Οἱ ϗ ϗ ix.) Eruditissimè insignia iustitiæ præmia & commoda enumerat. Eadem ferè recenset Homerus in clypeo Achillis.

Vers.24. Πολλαὶ ix.) Hæc sententia totidem ferè verbis est in Ecclesiaste: Sæpe vniuersa ciuitas malo viri pœnam luit. ἁμαρτεῖν, dicitur luere peccata.

Vers. 30. Η' σ' ϗ ϗ.) Hæc & similia procul dubio ab Hebræis ex doctrina Mosis & Prophetarum desumpta sunt, apud quos crebræ sunt huiusmodi comminationes. ver.35. πρίσεσι.) Emphasis huius vocis significat eiusmodi odio inter se mutuò exasperari homines, vt potentior impotentiorem planè conterat, & ad nihilum redigat.

P. 8 v.9. Ταῦτα.) Principes dehortatur ab iniustitia, tribus peculiaribus argumentis, quorum primum est. ver.11. Οἳ ἀπτ. quæ sententia mire conuenit cum ista, Incidit in foueam quam fecit. Alterum, vers. 12. & prudentia animaduersione diuina. Alterum, ver. 14 ab absurdo, & indignitate rei.

Vers.20. Ω Πέρσ.) Denuo fratrem ad iustitiam colendam adhortatur, argumento sumpto à natura hominis.

Vers. 32. Σοὶ σ'.) In sequentibus Poëta laboris & industriæ fructus, incommoda verò & opprobria ignauiæ variis argumentis declarat. vers.32, κάκ ὀντα,) hic pro malo interno accipitur.

Vers.35. Τῆς σ'.) Argumentum à natura virtutis. Ita enim laborem proponit, vt coniugat cum virtute & iustitia. Hunc locum imitatus est qui literam Pythagoræ descripsit.

Pag.9.v.1. Οὗτος.) Tria hominum genera describit. Liuius in Fabio & Minutio hunc locum pene ad verbũ expressit: Sæpe ego audiui, milites, eum primum esse virum, qui ipse consulat quod in rem sit. Secundum eum qui bene monenti obediat. Qui nec ipse consulere, nec alteri parere scit, eum extremi ingenij esse.

Vers.12.

Vers.12. Κοΰφοι.) Κόφορος à καύδω, abscondo, & ἀφάω, tango, quòd aculeum non exerant fuci, vel propter ignauiam, vel quia non habeant: fucorum enim alij aculeos habent, alij non, vt Plato docet.

Vers.19. Ἔργον.) Est occupatio contra fratris & multorum stultam opinionem.

Vers 22. Δαίμονι.) Occurrit obiectioni de paupertate.

Vers. 25. Αἰδὼς.) Occupatio item est, non esse turpe laborare, præsertim egenti. Citatur hic versus prouerbialiter, mendicos debere esse impudentes: verùm hac nequaquam Hesiodi sententia est. Est enim duplex verecundia. Prodest in loco pudor: obest, si eo ignauiam nostram prætexamus. Pudorem ergo inertium improbat, quos vocat Virg. Degeneres animos.

Vers.29. Εἰ δὲ τις.) Duo genera iniuriæ facit. Sunt qui alienas facultates vi rapiant. Alij per fraudem & periuria diteſcere cupiunt.

Vers. 34. παῦρον. Malè partum, malè disperit. &, De malè quæsitis non gaudet tertius hæres.

Vers. 35. Ἶσον.) Supplicem antiquitus nefas erat non solùm ledere, sed & ope priuare. Ius etiam hospitij sacrosanctum habebatur: vnde Iuppiter ξένιος.

Pag.10. vers.6. Καὶ δυσί.) Præceptum de cultu diuino. Primus est, hostiarum femora pinguedine obducta cremare. Secundus, libare, cùm vinum effunditur. Tertius, suffitum facere. vers. 14. Εἰ δὲ.) Hoc intelligendum de difficultatibus insuetu & improuisis. vers. 15. ἄζηλοι. id est, sine mora. Affines autem cunctantius adsunt, & non tam promptè. ver. 17. τιμῆς.) i. famam, honorem. vers. 19. Εὖ μὲν.) De gratitudine præcipit in referendo beneficio, μετρεῖσθαι, dimensum accipere, vel mutuò.

Vers. 33. αἰθοπα κνίσον.) sic vocat fumem ab effectu, quòd nigrum, aut luridum colorem inducat.

Vers. 38. Ἀρχομένῳ.) Extrema liberalitatis fugienda monet, vt neque sis prodigus, neque sordidus. Vinum in summo tenuius est quòd sit proximum aëri: in imo feculentum est: in medio autem purum. Ergo in medio probatur parsimonia.

Pag.11. vers.1. δείλη.) Prouerbium in eos qui omissis demum occasionibus incipiunt sapere.

Vers. 3. Καὶ τ.) Non temerè vlli fidendum monet, ita

vt etiam cum fratre iocans, testem adhibeas. Vel secundum quosdam, vt etiam cum fratre cautè agas, fide quadam interposita, non apertè quidem, sed quasi per iocum, sine offensione fratris, & aliqua diffidentiæ tuæ indicatione.

Pag.11.vers 5. πυγοστόλ&.) De meretrice intelligit, quæ immodicæ elegantiæ cultus sit dedita.

Ver.13. Σοὶ δ'.) Conclusio generalis: vel παρασκευὴ ad doctrinã sequentis libri.

IN II. LIBRVM.

Pag.12. vers. 1. Πλειάδων.) Hic secundus liber continet præcepta de agricultura & administratione rei familiaris. Hoc autem loco primùm per ortum & occasum Pleiadum ostenditur tempus messis & arationis, tam pro locis maritimis, quàm à mari remotis. Sunt autem Pleiades, 7. stellæ in tergo Tauri, Latini Vergiliæ vocant. Syderum autem ortum & occasum tribus modis aduertit agricola. Quod soli orienti cooritur, cooccidit, κοσμικῶς oriri vel cadere dicitur. Quod Soli occidenti, χρονικῶς. Quòd autem Solis aduentu, abitúve occultatur aut emergit, ἡλιακῶς. Quando igitur Pleiades manè ante Solis ortum conspiciuntur, quod fit mense Iunio, messem inchoari vult. Quando autem mane sub terram descendunt (quod fit mense Nouembre, arationis tempus adesse dicit.

Vers.3. Αἳ δ'.) Occultantur 40. dies & noctes propter vicinitatem solis, Taurum & Geminos peragentis: quod est à Maio vsque ad Iunium, Vers. 4. ἀεξιπλομένῳ) Epith. anni, à πέλομαι, i. existo: vel πολέω, verto: vel à ἀεξιπλῶ μαι.

Vers.7, ἀγκὰς.) Palustrem terram significat. ver.9. γυμνὸν.) vult vt hos labores perficiat maturè & ante sæuitiem hyemis atque solicitè & festinanter, ad egestatem & eius molestias vitandas. ver. 21. νομός.) Alij fortasse melius νόμ& legunt, id est, oratio vel series verborum ad persuadendum apposita: nonnulli etiam de modulis & cantu mendicorum intelligunt. vers. 24. Κτητὼ.) famulam intelligit iure acquisitam: Aristoteles tamen initio Oeconomici sui ad vxorẽ refert. ver.28. ἔννηφιν.) ab ἔννη, id est, postremus dies mensis.

Pag. 13. vers.7. Σείρι&.) Stella est in ore canis maioris, ad Latus Austri, vicina Leoni, ita dicta quòd nimio calore excitet & debilitet vires humanas.

Vers.9.

Vers. 9. πλεῖον.) *Vbi sol acceſſerit Scorpium, Canicula manè aliquanti ſper ante ſolem ortu Heliaco, conſpicitur: orto autem ſole ſtatim labitur ſub terram.* ver. 13. *Per ὅλμον τετρόδλων quidam intelligunt mortarium trium pedum, quo veteres vſi ſint pro mola.* vers. 16. δικαδίρου.) *à δῶρον, i. palmus, quod munerum datio δῶρον appelletur: id autem geritur per palmã manus.* ver. 20. Ἀθηναίης.) *Sic vocat Cererem quod ipſa Athenienſes, adeoq; omnes homines de fruguibus docuerit.*

Vers. 29. Αὐτόγυον.) *aratrum quod habet dentale ſolidũ & adnatum, non affixum: vel quod non ſit planè elaboratum, ſed vſque ad dentale.* vers. 32. ὀκτάβοιον.) *octo morſuum, à βοὸς morſus, ita tamen vt vnum fruſtum habeat binos morſus. Seruum intelligit robuſtum, qui integrum panem in quatuor partes diuiſum abſumat in cœna: vel cui opus ſit pane cuius quadrantes octonis bolis ſeu partibus conſtent.*

Vers. 33. Ὅς κ'.) *Aetatis quã in ſeruo requirit, rationes addit admodũ graues ſentitq; multũ ſitum eſſe in maturitate ætatis.*

Ver. 36. ὀπωρίην.) *q. ſuperſeminatio, quæ vſurpari ſolet cùm prior ſementis non eſt ritè peracta.* ver. 38. Φερίζωος.) *Tempus arandi indicat per clangorem gruum aduolantium, idq; (vt Poëtæ fingunt) in Aegyptum, vbi belligerantur cum Pygmeis.*

Pag. 14. ver. 5. Ῥηϊδίον.) *Occupatione negligentiam & inſitiam ruſticorum taxat, qui non conſiderant quibus opus habeant, ſed in alienam opem ſunt intenti. Reſpondet ergo eadem operæ poſſe aliquem petere & negare.* vers. 10. Εὖτ' ἂν.) *Docet diligentiam quæ eſt adhibenda in aratione. Addit* (ver. 12) *ſigna & circumſtantias, qualu terra ſit aranda, ſicca ſcilicet & humida, id eſt, non luteſa, & tamen madefactæ.*

Vers. 14. Εἰαρι.) *Modus & ratio arandi traditur. Pingue ſolum ſolet quater arari. Qui verò tenuius ſolum habent, ter arant. Prima aratio eſt proſciſſio: ſecunda ſit menſe Iunio, quæ eſt iteratio: tertia, cùm ante ſementem aratur, quæ eſt tertiatio.* vers. 15. Νεὸν.) *Concedendum eſt ſuum interuallum terræ, quo interquieſcat, vt deinde copioſiorem fructum ferat. Eſt autem Nouale, ager qui alternis annis ſeritur.* νεφίζωος, *id eſt, recens aratam, adhuc eleuatam.* vers. 16. ἀλιξίπορι.) *pellens execrationem. Solent enim agricolæ maledicere quando fructus ex ſen-*

entia nō proueniunt ὀυκηλήτειρα, *liberos exhilarās, vtpote quibus suppeditet copiosum victum.*

Vers. 19. Ἀρχόμενος.) *Quomodo sit arandum.* ἰχνηλη, *stiua, quia αὐτῇ ἰχνεύει ὁ ἀροτης, quòd eam manu teneat arator.*

Vers. 21. Ἔνδρυον.) *Hoc loco lignum est quod est proximum temoni.* Vers. 27. Ἐκσὶ.) *quia scilicet omnia sepositoria & & vasa repleta sint:* Vers. 28. ἱρεύμενον.) *cum inquisitione & delectu capientem.* Vers. 31. Εἰ ᾧ) *Improbat hic oratio. nem dilatam ad solstitium hybernum.*

Vers. 32. Ἤμυος.) *ob culmorum breuitatem scilicet & paucitatem. Singula verba significanter hic ponuntur ad declarandum tristem euentum tardæ arationis.*

Vers. 35. Ἄλοτε.) Ἀνδυποφορὰς, *& mitigatio præcepti de tarda aratione, quod tempestates variæ sint. Pro voluntate Iouis.*

Vers. 38. ἤμος) *Pulchra Veru descriptio est.*

Pag. 15. vers. 7. Παρ σ'.) Præteri *interpretandum, non* accede. *Monet enim diligentem agricolam ne vel tempus hybernum, more vulgi, ociosis & inanibus confabulationibus transigat, sed tum etiam rem familiarem promouere studeat. Per* χάλκεον δῶκον *intelligit officinas ferrarias, in quibus antiquitus in Græcia pauperiores & ociosi solebant conuenire ad collocutiones friuolas, sicut apud Romanos in tōstrinis. Pro* ἐπ' ἀλέα, *vt constet versus, quidam legunt,* ἐπ' ἀλέα, *neutro genere,* in locis calidis, *ab* ἀλεός. Λέσχαι *quondam dicebantur conuenticula Philosopherum: deinde quia inter ipsos plerunque de rebus leuissimis agitabatur. factum est vt mendicorum conuentus etiam hoc nomine vocarentur: atque inde etiam ipsæ nugæ* λέσχαι *dictæ sunt.*

Vers. 11. Λεπτὴ ᾧ.) *Aristot. 1. sect. Probl. scribit fame diutiua laborantibus pedes intumescere. Superiores autem partes eadem ratione extenuantur & macrescunt. Huc alludit Poëta cùm iubet cauere, ne pedem tumefactum tenui manu demulcere oporteat.* Vers. 12. Πολλὰ.) *Verissimum est Columellæ dictum,* Homines nihil agendo, malè agere discunt.

Vers. 18. Μυῶν) *Hyemis tempus, & mensem Boreali frigore gratissimum copiosè & eleganter describit.* Ληναιὼν, *mensis Ianuarius est. Lenæa enim Bacchi feriæ & Pythia subid tēpus agebantur, cùm vini primitias libabant.* Βόδα *vocat frigora, quæ adurunt & excoriant etiam ipsos boues.*

Vers. 21.

Vers.21. Οἷς τ' ἐ.) *Naturam vini, effectus Boreæ prolixè declarat.* Vers.32. Ἐγκλὸν.) *inclinatum, contractum vel properantem incessu, quâlibet alioqui tardum.* ver. 34. Η' τι δ' ἔμμον *Curam virginum in honestioribus familijs exponit, quæ domi asseruabantur, nec in publicum prodibant.*

Vers.38. ὅτ' ἀ'νόσιος.) *Polypi hæc natura est, teste Arist. lib.9. cap.19. vt fame laborans, sibi pedes arrodat, quo maxima hyemis sæuitia notatur: & quia vehementer frigore læditur, latet plurimùm in antro suo. Vocat hanc speciem Polyporum* ἀνόσιον, *quod cartilaginem pro spina habeat.*

Pag.16. vers.3. Α'λλ' ὅτε.) *Sol tum cùm est in Sagittario, diutius versatur apud Æthiopas, qui sunt meridionales, quàm apud Græcos* vers.9. γλαφυρ.) *pro* γλάφυρον. Βίπους ἀνηρ, *homini seni, tertio iam pedi, nempe bacilio, innitenti. Vide prouerb.* Bœotica ænigmata. Ver.13. Χλαῖναν.) *χιτὼν interior vestis erat supra quam vtebantur pallio.*

Ver.14. Κεφκα (*pro* Κεφκίδα. ver.17. ἰφι κταμένοιο.) *quem fuit difficile prosternere: vel qui fuit robustus cùm prosterneretur.*

Vers.21. Τ'ιτὺ.) *Ad pluuiam propulsandam, vt* ἀλιὴ *sit ab* ἀλιύω. *Quare expũgenda erit illa interpretatio quæ habet* ἀλίλιω, *teporem.* Vers.25. Α'ὴρ πυρόω.) *Vapor ex terra in nubibus percussus & in aquam resolutus, decidit: humectat autem aër saxa & arua.* Vers.33. μὴς δὲ.) *Repetit admonitionem de vitando hoc mense Ianuario: cuius difficultates hactenus descripsit.* Vers.35. Τῆμος.) *Bobus dimidiam partem pabuli detrahendam, viro verò aliquid addendum: in noctem scilicet. Nam Græci homines tantùm cœnabant, & largius quidem.* Vers.36. δυφόων.) *Sic vocant Poetæ noctem,* παρὰ τὸ εὐφορεῖν ἡμᾶς ἐν αὐτῇ: *vel* διὰ τὸ εὐφραίνειν τὸ σῶμα διὰ τ' ἀναπαύσεως.

Pag.17. vers.4. Α'ρκτοῦρος.) *Stella est sub zona Bootæ: oritur vespere initio veris.* ver.6. Πανδιονὶς.) *Hirundinem intelligit: respicit autem ad fabulam de Progne & Philomela, Pãdionis filiabus.* ver.13. Ε'ς φαος.) *Poëta videtur in ea opinione esse vt putet hirundines hyeme latere quasi mortuas in suis nidis. Alij putant eas auolare in regiones tepidiores.*

Vers.9. Α'λλ' ὁπόταν.) *Messis tempus describit. Per* φορίοιχον *intelligit testudinem, quòd domum suam circumferat. Alij aliud animalculum intelligunt, quod pro vitando Solis æstu

solebat ascendere plantas, & virgulta.

Vers. 12. Φθόγγειν.) *Prohibet tempore messis somnum ad multam lucem protrahere.* vers. 27. Βίβλινον.) *Biblinum vinum dicitur à Biblia regione Thraciæ, vbi nobilissima vina sunt.*

Vers. 30. αἴθυστα.) *Vinum rubrum pinguius est, & magis alit, tenuius autem est, & facilius penetrat.* vers. 34. Τρὶς ὕδατος.) *Græci nunquam merum bibere solebant. Athenæus hanc diluendi vini consuetudinem fuisse dicit, vt ad duos vini cyathos, quinque aquæ adderent: nonnunquam ad quatuor vini cyathos, duos aquæ.* vers. 36. ὕστ' αὖ.) *Id incidit in mensem Augustum.* vers. 38. Μέτρα.) *Monet mensurandas esse fruges, vt sciat agricola quantum ex agro redeat.*

Pag. 18. vers. 4. κεχαραδόντα.) *à sono factum videtur. Sunt autem canes asperrimi dentibus, & omnium firmissimè tenent semel in fauces recepta.*

Vers. 5. ἡμιβόκοιτον.) *furem intelligit.* vers. 6. συρφετὸν.) *Intelligit non tantùm paleas, sed & folia vitium, quercuum, tum verò herbas, aliáque id genus quæ pecoribus in hyeme possint esse non incommodum pabulum.*

Vers. 8. χρώματα.) *visitatum est Poëtis vsurpare hoc vocabulũ pro potentia, viribus, & robore.* vers. 9. Εὖτ' αὖ.) *Tempus vindemiæ describit.* vers. 12. Δεῖξει.) *Hoc intelligunt nonnulli de quadam certi vini præparatione, in qua rationem faciendi vuas passas complexus sit. Alij generale præceptum esse putant de modo vindemiandi pro temporibus & locis illis optimo.* vers. 18. Εἰ δ' ὅτε.) *De nauigatione præcepta quædam subijcit. Fuit enim illis familiare, deuehere fruges & merces.*

Vers. 26. Κείμηλον.) *Clauum significat quo foramen in nauis carina obstruitur, quo amoto naues in siccum tractæ aquam in sentina collectam emittunt.*

Vers. 33. Ὡς ἄρ.) *Exemplum patrij sui proponit, quem dicit ex patria profugisse non propter inuidiam ex opibus conflatam, sed propter paupertatem.*

Pag. 16. vers. 1. Νάσατο. *Describit nunc patriam suam Poëta.*

Vers. 3. Νὴ ὀλ.) *Mediocritatem tutiorem esse dicit.*

Vers. 11. Οὔτέ τι.) *Remouet à se reprehensionem ob imperitiam. Hic videmus σοφίζειν primò vsurpatum fuisse cum laude, pro docere, & tradere aliquid eruditius præ alijs.*

Vers.

Vers. 16. ἀμφιδάμαντ.) *Amphidamas rex Euboeæ in bello aduersus Erythræos occisus fuit: in cuius obitum filij eius certamina edixerunt. Apparet sanè Hesiodum Homero posteriorem ferè centum annis fuisse: proinde cum eo in hoc certamine non certauit.* vers. 25. Ὥρματα.) *Tempus nauigationis commodissimum tradit, æstiuum scilicet.*

Vers. 31. Ἐν τοῖς.) *Prouerbialis est hic versiculus & valde pius, quo admonemur, quicquid nobis aduersum aut prosperum accidit, Deo ascribendum esse.* ver. 32. ἀκρινίας αὖ ἔχε *vocat faciles & leues flatus, vt sunt Etesij & similes placidi.*

Pag. 20. vers. 2. Ἄμ.) *Vernam nauigationem describit, quã ipse quidem non probat, vt periculosam, sed quæ tamen est visitata hominibus ob cupiditatem pecuniæ.* vers. 18. Μέσα.) *Epiphonemate generali concludit modum esse seruandum.*

Vers. 19. Ὡ ἐξῆ.) *Tradit tempus coniugio maturum in mare & fœmella.* ver. 22. τέτρ'.) *Pollux quatuor decim exponit. Plato & Aristot. constituunt puellæ decimum octauum annum nubendi.* ver. 28. Δείπνοισι.) *quæ comessationibus clàm indulget, & quæ passim adit conuiuia.*

Vers. 29. ἀτὰρ δαλοῦ. *sine face, id est, clàm, etiam si foris nihil appareat. Et crudam senectutem, tempestiuam & maturam vocat.* vers. 30. Εὖ δ'.) *De religione præcipit.* ὅπως *in Deo significat inspectionem & gubernationem rerum, iustámque indignationem contra impios. In homine autem respectum ad Dei metum & reuerentiam.* ver. 31. Μηδὲ.) *Præceptum plenum humanitatis, nullam amicitiam præponendam esse sanguinis coniunctioni.* ver. 35. Δὶς τόσα.) *Iubet offensionẽ amici duplici vindicta pensare, idq; eò vt agnoscat delictum: & tum si in gratiam redire velit, benignè recipiendum docet. Alij sic intelligunt, ac si in genere diceret nullum peccatum impunitum relinqui.* vers. 38. σὺ δ'.) *Tu vites omnia quæ in amicis improbantur, nec prodas animum tuum minus quàm conueniat integrum. Vel, vide ne vultus tuus præ se ferat simultatem, sed ex animo eijcias omnem pristinarum iniuriarum memoriam.*

Pag. 21. vers. 1. Μὴ πολυξ.) *Vtraque extrema liberalitatis fugienda monet. Est autem hîc intelligenda prisca illa hospitalitas, quæ erat sacrosancta.*

Vers. 8. δυσαμφιλ.) *morosus, id est, non sis difficilis acces-*

sionis & collationis. ver.13. Μηδ' ἀντ'.) *Non esse metendū contra solem. Vel allegoricè, contra magnos & honestos viros nihil proteruè & irreuerenter agendum.* ver.17. Ἐζόμβρ&. *Turcu etiamnum hodie religiosum est vt sedentes mingant, & ingens flagitium designari credunt si quis in publico cacaret aut mingeret.* ver.19. Μηδ' αἰδοῖα) *A congressu vxoris ne sacra accedas.* ver 21. Μηδ' ἀπὸ.) *Ab hilariore conuiuio, non à tristioribus sacris accedendum ad vxorem docet.*

Vers. 28. Μηδ' ἀπὸ πεντός.) *Vngues non esse præcidendos in conuiuio, præsertim solenni.* πέντος ον *vocat manum, quod quinque digitis tanquam ramis constet.*

Vers.30. Μυδέποτ' οἴνοχ) *Duplex potest esse sensus. Vel, vt prohibeat paruum poculum supra craterem magnum collocari, vt ita potantibus inde haurire liceat quantum velint: vel vt ne velis paruum poculum pro cratere apponere, atque ita prohibeat parsimoniam in compotationibus. Locus est satis obscurus.*

Vers.32. Μὴ δόμ) *Spartam quam nactus es orna. In quocunque genere versetis, in illud incumbe, & in eo perseuera.*

Vers. 33. χοεφόν.) *Fama sinistra & maligna potest intelligi.* λαχέρυζα, *pro* κελαίρυζα.

Vers.34. Μηδ' ἀπὸ) *Pium præceptum. Ex ollis nondum sacrificatis, & illibatis non capiendum esse cibum. Quidam per* χυτρόδας ἀνεπιβρέκλοις *intelligunt ollas supra focum stantes, ex quibus cibi nondum ritè patinis infusi, mensis impositi atque consecrati sunt.*

Vers. 36. Μηδ' ἐπ' ἀκιν.) *Prohibet liberorum collocationem super sepulchra & morticina (quæ vocat* ἀκίνητα, *quod non moueantur, vel non sint mouenda,) quod prisco infaustum videbatur. Vel allegoricè prohibet ignauiã, ocium & delicias in prole duodecim annorum.*

Pag 22. vers. 5. Μηδέποτ'.) *Hi rectè in fontes immingere dicuntur qui sacram doctrinam commaculant.*

Vers. 8 ἀγνῶς.) *Boni nominis præcipuam curam habendam esse vult, quia (versu 11.) nulla fama prorsus euanescat tanquam inanis, & non omnino de nihilo sit quod vulgò fertur, famæ enim vim quandam diuinam etiam inesse. Ex hoc loco desumpsit Virgilius descriptionem famæ, 4. AEneid.* Fama malum, &c.

ANNO-

ANNOTATIONES IN DIES EX D. PHILIP. MELANCHTH. ET IOANNE FRISIO TIGVRINO.

TRADIT discrimina dierum, qui fausti vel inauspicati sint, item alia alijs diebus licere. Quedã v. discrimina ad causas naturales referri possunt, quedã sunt ex superstitionib. Sunt autem eatenus discrimina seruanda quatenus causæ naturales cogunt. Superstitio verò præter causas naturales est, & ex impietate proficiscitur. Esset verò insania non habere naturæ rationem, cum illa nobis vsui sit, & nostra causa à Deo condita. Itaque discrimina dierum nata sunt aliqua ex parte, ex aspectibus quibus Luna intuetur Solem. Nam quadratis aspectibus cient pugnam naturæ cum morbo sed superstitiosæ obseruationes auctæ sunt. Nam inde apparet non esse certam rationem discriminis dierum apud Hesiodum, quòd ait, alijs alios dies probari.

Pag. 23. vc. 2. Ρ. φερεδήμου.) Τριακάδα μιὼς. Ordinat à tricesima mensis die, quam dicit optimam esse. Eo die exactiones debitorum & vsurarum, vt patet ex Aristophane, similiter & forensia iudicia Athenis fieri solebant. Conueniebat enim populus in ferijs vt iudicaretur, doceretur de religione, & mores formarentur. Tum scenici ludi fiebant, qui vice concionum fuerant. Et hi ritus ad res politicas, non physicas referẽdi sunt.

Vers. 4. Εὖ τ' ἀν.) Quidam Scholiastes hunc versum aliter intelligit, & ita interpretatur: ὅταν μὲν ἀληθείας χρίνωσιν οἱ ἄνθρωποι τὰς ἡμέρας ἤτοι ὅταν τὸν ἀληθῆ ὀπίζωσι) σωίοδον, ἢ μετ' ἀκριβείας μεμοιρῶν.

Vers. 6. Πρῶτον ἦνη) Athenienses mensem (qui apud eos est 30 tantùm dierum) in tres decades diuidunt, quarum primam nominant ἱσταμένου, μιὼς, secundum μεσοῦντος, tertiam φθίνοντος. Deinde primæ decadis diem primum νουμηνία, secundam δευτέρα ἱσταμένου, tertiam τρίτη ἱσταμένου, & ita deinceps vsque ad δεκάτην ἱσταμ. Secundæ decadis diem primam, πρώτη δὶς δέκα, secundam, δευτέρα δὶς δέκα, vsque ad εἰκοστὸν siue εἰκάδα, i. xx. diem. Tertiæ primam, πρώτη δὶς εἰκάδα, vel Solonis inuentu, numeros dierum ad Lunæ decrementum minuendo, ἑνδεκάτη φθίνοντος, secundum, δωδέκάτη φθίνοντος, tertiam, ἕκτομὲν φθίνοντος

νῆσαι ad πεμπάδα, ι. ; 0. diem, quam etiam ἕνλην καὶ νέαν vocabant, id est, veterem & novam: quo nomine etiam instantiu mensis prima dicebatur: itemq; prima dies Lunæ iam apparentis, & tertia à coitu digressæ. Cæterùm Hesiodus hîc nec singulorum omnes dies, aut ex ordine, nec ijsdem etiam appellationibus commemorat, sed repetit quosdam. bis aut ter nonnullis interim velut μεταξὺ τῶν καὶ ἀκμήνων prætermissis, quod suo quoque loco notabimus. Ἑνὰ igitur primus dies est, προτὴν καὶ νέαν, nempe metri causa. Hunc dicit esse sacrum: sunt enim omnia initia sacra, τρίτας, pro τριτάτην, quartus dies, qui itidem sacer est, quia eo die prodit à coitu Luna, primúmque tunc conspicitur.

Vers. 8. Ὀγδοάτην.) Præteritis 2. & 3. itémque 5. & sexto, diebus, vt mediis, venit ad octauum & nonum, quos rectè vtiles dicit crescentibus: nam humores alit crescentia Lunæ.

Vers. 10. Ἐνδεκάτην.) Decimo præterito, vndecimum & duodecimum variè laudat: quia Luna Solem trigono aspectu intuetur, quam beneficium vocant. ver. 11. Ἠμὲν.) οἷς per synæresin pro οἷας. vers. 13 Τῇ.) i. ταύτῃ. ἀξυπόστατος &, pro ἀξυπόστατος, in aëre pendens. vers. 14. Ἡματες.) Quidam legunt ἐκπλεῖα, vnico vocabulo, & dicunt ita vocari xxij. diem, quasi cumulatum & adauctum. ver. 16. Μῆνὸς.) Ait xviij. diem sationi obesse, nimirum propter immodicum humorem. vetant enim sementem facere in solo humidiore iusto. Contra plantas serere præcipiunt pluuijs etiam tempestatibus. Vocat autem hunc diem τεσσαρεσκαιδεκάτην μηνὸς ἰσταμένοιο, qui dicitur aliâs τρίτη ὀπὶ δίκῃ.

Vers. 18. Ἕκτη.) Præter vulgatum morem vocat 16. diem ἕκτην μέσην, quum aliâs dicatur ἑκτὴ ὀπὶ δίκῃ. Est autem hic dies, contrà quàm superior, incommoda plantis decrescente nimirum Luna, vtilis vero maribus gignendis: nam ex humido semine fœmellæ, ex sicciore puellis nascuntur. Et decrescente Luna semen minus humidum est quàm crescente.

Vers. 20. Οὔτε γάμ.) οὔτ' ἀρ γαμ. οὐπὶς. id est, non est vtile puellis vt tum contrahant nuptias, quia à plenilunio cœpit iam humor deficere. Addit deinde quædam pastoralia officia, quæ omnia ad quadratum aspectum pertinere videntur.

Vers. 28. Εἰκάδι.) Sic vocat vigesimum diem, quòd summa dies

sit

sit μηνὸς μισεῖται, diebus τῷ φθίνοντι continuò insequentibus. vers. 29. Γίνεται.) *Hic pro* πανυκτερινὸς *nonnulla exemplaria habent* πανυμερὸς. ver. 30. Ἑβδόμη. *Τρὶς. vocat diem 14. τετράδα μέσην, qui puellæ gignendæ bonus est, quia Luna tum abundat humore, eiúsque lumen est geladum magis, & calor temperatior quapropter etiam animantia cùm tunc propter humoris abundantiam mitiora sint, facilius ciciurantur.*

Vers. 34. Τετράδ.) *Quartum diem à fine mensis & decimum quartum, vel (vt alij volunt) quartum & vigesimum quartum improbat: tum enim & oppositio & interlunium lædunt corpora. Qui laborant cholericis morbis ad postremam quartam magis languent, phlegmatici contrà.*

Pag. 24. v. 3. Πέμπας.) *Quintos dies monet fugiendos, nempe v. xv & xxv. cùm rei nullum adfert rationem naturalem, sed eam quæ est de religione, nempe quòd tunc furiæ obambulant, & pœnas expetant à sceleratis hominibus.*

Vers. 6. Μέσην δ'.) *Monet Potta fruges ventilandas à plenilunio, quia subid tempus excitantur venti, & aura siccior est. Prodest autem importari frumentum siccius, nam madidum importatum statim corrumpitur.* vers. 8. Βάλλειν.) *ὑλοτ. Iubes secari ligna ad thalamos & naues, quòd materia quæ cæditur de recente Luna firmior sit, quæ verò crescente Luna, illico putrescat.*

Vers. 9. Νηΐα.) *In quibusdam exempl. interijcitur hic versus,* τὴν δ' ἀδικτοτάτην πίλεται τιμᾶεῖσα σιδήρῳ. *Sed quoniam is suprà habetur pag. 13. v. 10. abundare omnino videtur.*

Vers. 11. Εἰνάς.) *Nona dies media, id est xix. meridiana, melior est.* δὶς δ' εἰνάς *adverb. pluralis numeri, vt* τρίτα. *Quidam legunt* δὶς δ' εἰνάς. *Deriuatur à* δείλη, *crepusculum.*

Vers. 12. Πρωτίστη.) *Prima nona dies, scilicet à principio mensis, innocua est propter turgeminum aspectum cùm Sol absit à signis.*

Vers. 14. Ἀνέρι.) ἔποτε παῖχε. *Prouerb. Nullus dies omnino malus.* ver. 15. Παῦροι.) *Loquitur de xix. die mensis, biduo nempe ante ἕνλη καὶ νέᾳ.* ver. 16. Ἀνοίξαι.) *Græcismus pro aperire dolium.* ver. 19. Εἰρυμ.) παῦρ. δ' αὖτ. &c. *id est, pauci certè seruant hos dierum discrimen, pauci norunt quisnam dies præstet.*

Vers. 20. Τεσσάδι.) Diem xiij. intell. ver. 21. Μέσην.) παῦσαι δὲ αὖτ'. Ἔλλειψις hîc est: nam ad dies referri debet, vt sit sensus: Pauci post vigesimam mensis optimâ probant sequentes dies. Nam & tempestatum & corporum maximè mutationes fiunt principio postremæ quartæ.

Vers. 23. Αἶδι μάν.) Epilogus est præceptorum. Est igitur considerandum quid religio præcipiat, deinde quid oriatur ex causis naturalibus. Quod enim secus se habet superstitio est.

Vers. 24. Αἱ δ') μετάδουπον promiscuum sonat. Ἀκήρατοι autem videtur Politianus vertisse emortuos dies. Et Hom. somnia vocat ἀκήρεια, quasi dicas inania.

Vers. 25. Ἄλλες) Hîc videmus Hesiodum non vbique secutum certam rationẽ, sed in plerisque superstitionem & consuetudinem hominum. ver. 26. Ἄλλοτε.) Prouerb. Dies nouercæ & parens.

Vers. 27. Τάων.) Bene, inquit, habebit qui seruauerit discrimina rerum. Adiecit tamen correctionem, quod alij alias probent ac laudent. Verùm iste inculpabilis est, id est, ille non peccabit qui non violabit ea quæ religiosè & vtiliter constituta sunt. Nam Dij fauent ijs qui naturæ rectè viuunt.

In Hesiodi librum cui titulus Ἔργα καὶ ἡμέραι.

Ἡσίοδ' ἦ ποτὲ βίβλον ἀμοιβὶς ὑπὸ χθονὶ εἰλίσσων,
Πυθίῃ ἐξαπίνης εἴδον ἐφορμηθείς.
Βίβλον ἔρις δὴ γλῶ χρεὼ. τὴν ἐβόησα,
Ἔργα τίμιε παρίχῃς ὦ γέρον Ἡσίοδε.

ΗΣΙΟ-

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
ἔργα καὶ ἡμέραι.

ΜΟΥΣΑΙ Πιερίηθεν ἀοιδῇσι κλείουσαι,
Δεῦτε δι' ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.
Ὃν τε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε,
Ῥητοί τ' ἄρρητοί τε, Διὸς μεγάλοιο ἐκ πατρός.
Ῥεῖα μὲν γὰρ βριάει, ῥέπει δ' ἀβριάοντα χαλίπλει.
Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει.
Ῥεῖα δ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγλαὸν κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέροχα δώματα ναίει.
Κλῦθι ἰδὼν αἴσῃ τε δίκῃ σῇ ἴθυνε θέμιστας
Τὼν ἐγὼ δή κε Πέρσῃ ἐτήτυμα μυθησαίμην.
Οὐκ ἄρα μούνῳ ἔην ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύω· τὴν μέν κεν ἐπαινέσαι εὖ φρονέοντι,
Ἡ δ' ὀνοσσητή· διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
Ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει,
Σχετλίη· οὔτις τὴν γε φιλεῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
Ἀθανάτων βουλῇσιν ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν.
Τὴν δ' ἑτέρην, θυγατέρα μὲν Νυκτὸς ἐγείνατο πρώτην,
Θῆκε δὲ μιν Κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίειν
Γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω·
Ἥτε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ὀδὶ ἔργον ἐγείρει.
Εἷς ἕτερον γὰρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
Πλούσιον, ὃς σπεύδῃ μὲν ἐφημοσύνην ἠδὲ φυτεύειν,
Οἶκόν τ' εὖ θέσθαι. ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
Εἰς ἄφενον σπεύδοντ'· ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων,
Καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.
Ω Πέρση, σὺ δ' ἢν ταῦτα τιν' ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νοήσῃς,
Μηδέ σ' ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
Νείκεά τ' ὀπποθέοντ', ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα.
Ὡρη γὰρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε
Ὧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπήετανὸς κατάκηται
Ὡραῖος, τὸν γαῖα φέρει Δημήτερος ἀκτήν.
Τῷ κε περισσάμενος, νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
Κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔσται
Ὧδ' ἔρδειν. ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νείκος
Ἰθείῃσι δίκῃς, αἵ τ' ἐκ Διός εἰσιν ἄρισται.
Ἤδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασσάμεθ', ἄλλα τε πολλὰ
Ἁρπάζων ἐφόρεις, μέγα κυδάζων βασιλῆας
Δωροφάγους, οἳ τῷδε δίκην ἐθέλουσι δικάσσαι.
Νήπιοι, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς,
Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.
Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισιν.
Ῥηϊδίως γὰρ κεν καὶ ἐπ' ἤματι ἐργάσσαιο,
Ὥς τέ σε καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἔχῃς, καὶ ἀργὸν ἐόντα.
Αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ κατθεῖο,
Ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλασίφρων.
Ἀλλὰ Ζεὺς ἔκρυψε, χολωσάμενος φρεσὶν ᾗσιν,
Οὕνεκά μιν ἐξαπάτησε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
Τῷ ῥ' ἄρα κηδόσυνα τεκμήσατο κηδία λυγρὰ,
Κρύψε δὲ πῦρ· τὸ μὲν αὖθις ἐὺς πάις Ἰαπετοῖο
Ἔκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς παρὰ μητιόεντος
Ἐν κοίλῃ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέραυνον.
Τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς,
Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
Χαίρεις πῦρ κλέψας, καὶ ἐμοὶ φρένας ἠφαφήσας;
Σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισιν.
Τοῖς δ' ἐγὼ αὐτὶ πυρὸς δώσω κακόν, ᾧ κεν ἅπαντες
Τέρπωνται κῆρ' ὃν θυμὸν, ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
Ὡς ἔφατ'. ἐκ δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
Ἡφαίστου δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν ὁπλότερ' ἔργα
Γαῖαν ὑδατι φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν
Καὶ σθένος· ἀθανάτῃς δ' ὄπιδος εἰς ὦπα ἰδέσθαι

Παρ-

Παρθενικῆς καλὸν εἶδος ἐπήρατον. αὐτὰρ Ἀθήνῃ
Ἔργα δαΐδαι κοῦραι, πολυδαίδαλον ἰστὸν ὑφαίνειν
Καὶ χαρίεν μὲν ἰάλλειν ἀμφὶ κεφαλῇ χρυσῷ Ἀφροδίτῃ,
Καὶ πόθον αἰγαλέον, καὶ γυιοκόρους μελεδῶνας·
Ἐν δ' ἤθεσι κύνειόν τε νόον καὶ δόλιον τιθέμεν.
Ἑρμείῃ δ' ὄνειαρ διάκτορον ἀργεϊφόντῃ.
Ὧς ἔφατ'. οἱ δ' ὑπάδυντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι.
Αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσατο κλυτὸς Ἀμφιγυήεις
Παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον, Κρονίδεω διὰ βουλάς·
Ζώσε δ' καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἀμφὶ δὲ οἱ Χάριτές τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθὼ
Ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροΐ· ἀμφὶ δ' ἄρα τήν γε
Ὧραι καλλίκομοι ἐύφορον ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν·
Πάντα δὲ οἱ χροῒ κόσμον ἐφήρμοσε Παλλὰς Ἀθήνη.
Ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος Ἀργεϊφόντης
Ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ δόλιον τιθέμεν ἦθος
Τεῦξε, διὸς βουλῇσι βαρυκτύπου. ἐν δ' ἄρα φωνὴν
Θῆκε θεῶν κήρυξ. ὀνόμηνε δ' τὴν δεμωαίνην
Πανδώρην, ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῆσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἐξετέλεσσεν,
Εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν ἀργοφόντην
Δῶρον ἄγοντα, θεῶν ταχὺν ἄγγελον. οὐδ' Ἐπιμηθεὺς
Ἐφράσατ' ὡς οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μήποτε δῶρον
Δέξασθαι πὰρ Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ὀπίσσω πέμπειν
Ἐξοπίσω, μήπέ τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.
Αὐτὰρ ὃ δέξατο μῦθον, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ' ἐόησας,
Πὰρ δ' ἄρ' ἔμολ' ἔνθα κιὼν ἔσαν ἄφρονες ἔνθα δ' ἄνωγεν
Νόσφιν ἀπὸ πάντα κακῶν, καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
Νούσων τ' ἀργαλέων, αἵ τ' ἀνδράσι κῆρας ἐδώκαν.
Αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν.
Ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφέλοῦσα
Ἐσκέδασ' ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
Μούνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀῤῥήκτοισι δόμοισι
Ἔνδον ἔμιμνε, πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
Ἐξέπτη. πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο,
Αἰγιόχου βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο.
Ἄλλα μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.

Πλεῖη μὲν γὰρ κακῶν, πλείη δ' θάλασσα.
Νοῦσοι δ' αὐθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ ἠδὲ καὶ νυκτὶ
Αὐτόματοι φοιτῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
Σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς.
Οὕτως οὔ τι πῃ ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι.
Εἰ δή τοι ἐθέλεις, ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
Εὖ καὶ ἐπισταμένως. σὺ δὲ σῇσι φρεσὶ βάλλεο σῇσιν.
Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι,
Χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
Ἀθάνατοι ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
Οἱ μὲν ὅπ' Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν.
Ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
Νόσφιν ἄτερ τ' πόνων καὶ οἰζύος. οὐδὲ τι δηλὸν
Γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοῖοι
Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι, κακῶν ἐκλελαθυῖαν ἁπάντων.
Θνῆσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι. ἐσθλὰ δὲ πάντα
Τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
Αὐτομάτη πολλὸν τ καὶ ἀφθονον· οἱ δ' ἐπέλημοι
Ἥσυχοι ἔργα νέμοντο, σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κεῖνοι γῆν μὲν κάλυψεν,
Τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι, Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς,
Ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
Οἵ ῥα φυλάσσουσί τ δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
Ἠέρα ἐσσάμενοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,
Πλουτοδόται. καὶ τῦτο γέρας βασιλήιον ἔσχον.
Δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
Ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Χρυσέῃ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
Ἀλλ' ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεκε παρὰ μητέρι κεδνῇ
Ἐβδήκοντ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
Ἀλλ' ὅτε δὴ ἥβησε καὶ ἵκετο μέτρον ἥκαστο
Παιπαλόεσσαν ζωὴν καὶ ἐπὶ χρόνον, ἄλγε' ἔχοντες
Ἀφραδίας. ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
Ἀλλήλων ἀπέχειν οὐδὲ ἀθανάτους θεραπεύειν
Ἤθελον, οὐδὲ ἔρδειν μακάρεσσιν ἱεροῖς ὅπη θαμιτοῖς,
Ἣ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε, χολὸν μὲν οὕνεκα τιμὰς
Οὐκ ἐδίδυσαν μακάρεσσι θεοῖς οἱ Ὄλυμπον ἔχουσιν,

Αὐτὰρ

Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο χθὼν καὶ γαῖα κάλυψε,
Τοὶ μὲν ὑπερχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται
Δεύτεροι, ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
Ζεὺς ὃ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων
Χάλκειον ποίησ', οὐκ ἀργυρῷ οὐδὲν ὁμοῖον,
Ἐκ μελιᾶν, δεινόν τ' καὶ ὄμβριμον· οἷσιν Ἄρηος
Ἔργ' ἐμέλε στονόεντα καὶ ὕβριες· οὐδέ τι σῖτον
Ἤσθιον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
Ἄπλαστοι· μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ὑπὲρ τιθαιρῶν μελέεσσιν.
Τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκειοι δέ τ' οἶκοι,
Χαλκῷ δ' ἠργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἦσκε σίδηρος.
Καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὑπὸ σφετέρῃσι δαμέντες
Βῶσαν εἰς ὑπερόεντα δόμον κρυεροῦ Ἄϊδαο,
Νώνυμοι· θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας
Εἷλε μέλας, καμάτῳ δὲ δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο.
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
Αὖθις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ὅπῃ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ζεὺς Κρονίδης ποίησε δικαιότερον καὶ ἄρειον,
Ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται
Ἡμίθεοι, προτέρη γενεή, κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
Καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τ' κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
Τοὺς μὲν ἐφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ Καδμηίδι γαίῃ
Ὤλεσεν μαρναμένους μήλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο
Τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
Εἰς Τροίην ἀγαγὼν Ἑλένης ἕνεκ' ἠυκόμοιο.
Ἐνθ' ἤτοι τοὺς μὲν θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε·
Τοῖς δ' δίχ' ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε' ὀπάσσας
Ζεὺς Κρονίδης κατέναυσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης.
Καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
Ἐν μακάρων νήσοισι, παρ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
Ὄλβιοι ἥρωες· τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν
Τρὶς ἔτησ' θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
Μηκέτ' ἔπειτ' ὤφελον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
Ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν, ἢ ἔπειτα γενέσθαι.
Νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρειον· οὐδέποτ' ἦμαρ
Παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
Φθείρονται μετὰ χαλεπὰς θεοὶ δώσουσι μερίμνας.

Αλλ' ἴμπης κ) τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλίσῃ κ) τοῦτο γλύ(ν) μεφόπων ἀνθρώπων,
Εὖτ' ἂν γ) γένωμαι πολυκρόταφοι τελέθωσιν.
Οὐδὲ πατὴρ παῖ(ν) δέεται ὁμοίι(ν), οὐδὲ τι παῖδες,
Οὐδὲ ξεῖν(ν) ξεινοδόκῳ, κ) ἑταῖρ(ν) ἑταίρῳ,
Οὐδὲ κασίγνητ(ν) φίλ(ν) ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ.
Αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας.
Μέμψονται δ' ἄρα τοὺ χαλεποῖς βάζοντ' ἐπέεσσι
Σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότες. οὐδέ μὴν οἵγε
Γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν,
Χειρὸς δίκῃ· ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει.
Οὐδέ τις ὅρκῳ χάρις ἔσσεται, οὔτε δικαίῳ,
Οὔτ' ἀγαθοῦ· μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα κ) ὕβριν
Ἀνέρα τιμήσουσι. δίκη δ' ἐν χερσὶ κ) αἰδὼς
Οὐκ ἔσται· βλάπτει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα,
Μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ὅρκὴ δ' ὄρκον ὁμεῖται.
Ζῆλ(ν) δ' ἀνθρώποισιν οἰζυροῖσιν ἅπασιν
Δυσκέλαδ(ν), κακόχαρτος, ὁμοφορτὴς συγγερόντες·
Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης,
Λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν,
Ἀθανάτων μ) φῦλον ἴτον πρὸς θνητοὺς ἀνθρώπους
Αἰδὼς κ) Νέμεσις. τὰ δ' λείψεται ἄλγεα λυγρὰ
Θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.
Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσι ἐρέω φρονέουσι κ) αὐτοῖς.
Ὧδ' ἴρηξ πρὸς μῦθον ἔπη ἐνὶ ποικιλόδειρον,
Τὸν μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων, ὀνύχεσσι μεμαρπὼς·
Ἡ δ' ἐλεὸν, γναμπτοῖσι παπαίνυτο κἀμφ' ὀνύχεσσι,
Μύρεται· τὸν δ' ὀγ' ὀπιπεφίδεως πρὸς μῦθον ἔειπε,
Δαιμονίη, τί λέλακας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων.
Τῇ δ' εἶς ἢ σ' ἂν ἐγὼ περ ἄγω κ) ἀοιδὸν ἐὸν περ·
Δεῖπνον δ' αἴκ' ἐθέλω ποιήσομαι, ἠὲ μαθήσω.
Ἀφρονα δ' ὃς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν
Νίκης τ' στερ(ν), πρός τ' αἰσχεσιν, ἄλγεα πάσχει.
Ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ ταυσιπτερος ὄρνις.
Ὦ Πέρση, σὺ δ' ἄκουε δίκης, μηδ' ὕβριν ἔγειρε·
Τέρπει ἰὸν τε κακὴ δύλον ἔρεθος· κδὲ μὴν ἐσθλὸς
Ῥηϊδίως φέρεται δικαίῃ, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῇ,
Ἐγκύρσας ἄτῃσιν, ὁδὸς δ' ἐτέρηφι παρελθεῖν

Κρείσσων

Κρείσσων ἐς τὰ δίκαια· δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει,
Ἐς τέλος· ἐξιλάσσατο παθὼν δί τε νήπιος ἔγνω.
Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
Τῆς δ' Δίκης ῥόθος ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι
Δωροφάγοι, σκολιῇς δ' δίκῃς κρίνωσι θέμιστας.
Ἡ δ' ἕπεται κλαίουσα πόλιν τε καὶ ἤθεα λαῶν,
Ἠέρα εἰαμενὴν, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα
Οἵ τέ μιν ἐξελάσωσι, καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.
Οἱ δ' δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι δίδοῦσιν
Ἰθείας, καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
Τοῖσι τέθηλε πόλις. λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ·
Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆμ κουροτρόφος, οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται ὀβριμοπάτρη Ζεύς·
Οὐδέ ποτ' ἰθυδίκῃσι μάτ' ὠδήεσσι λιμὸς ἑπέσθη,
Οὐδ' ἄτη, θαλίης δ' μεμνημένοτα ἔργα νέμονται.
Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον· ὄρεσσι δ' ἐν δρυσὶ
Ἀκρη μὲν τε φέρει βαλάνους, μέσση δ' μελίσσας·
Εἰροπόκοι δ' ὄιες μαλλοῖς καταβεβρίθασιν·
Τίκτουσιν δ' γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσιν·
Θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές· οὐδ' ὁπὶ νηῶν
Νέονται, καρπὸν δ' φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
Οἷς δ' ὕβριν τε μέμηλε κακὴ καὶ ἔργα βίηφι,
Τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς.
Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπαυρεῖ,
Ὅς τις ἁλιτραίνει καὶ ἀτάσθαλα μηχανάται.
Τοῖσιν δ' ἐξ οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
Λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
Οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν μινυθοῦσι δ' οἶκοι,
Ζηνὸς φρασὶ μητιόωντος Ὀλυμπίου. ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἢ τῶγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος,
Ἢ νῆας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτίνυται αὐτούς.
Ὦ βασιλῆες, ὑμεῖς δ' καὶ ἀφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
Τὴνδε δίκην· ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἰόντες
Ἀθάνατοι λεύουσιν ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι
Ἀλλήλους τρίβουσι, θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
Τρὶς γὰρ μύριοι εἰσὶν ὀθὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ἀθάνατοι Ζηνὸς, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
Οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ ἔργα βίηφι,

Ἥρα ἰασάμβοι, παύτη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
Ἡ δέ τε παρθένος ὀξὺ Δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν.
Καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνοτάζων,
Αὐτίκα παρὰ Διὶ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι
Γηρύετ' ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ὄφρ' ἀποτίσῃ
Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλήων, οἳ λυγρὰ νοεῦντες
Ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας, σκολιῶς ἰνίπτοντες.
Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλῆες ἰθύνετε μῦθον,
Δωροφάγοι, σκολιῆς δὲ δίκης ἐπιπαύρου λάθεσθε.
Οἳ ἄμπνοὴ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων.
Ἡ δ' ἧκα βελέων τῷ ἐκβαίνουσι κακίων.
Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας,
Καί νυ τὰδ' (αἴκ' ἐθέλῃσ') ὐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει
Οἵη δὴ καὶ τίνη δίκη πόλις ἔντὸς ἐέργει.
Νῦν ἦ, ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
Εἶην, μήτ' ἰοὺς υἱὸς· ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
Ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει.
Ἀλλὰ τά γ' ὄπιθεν ἰόντα τελεῖ Διὶ τερπικέραυνος.
Ὦ Πέρση, σὺ δ' ταῦτα μετ' φρεσὶ βάλλεο σῇσιν·
Καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλήθεο πάμπαν.
Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων·
Ἰχθύσι μὲν κὰι θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς,
Ἔδμεν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς·
Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
Γίνεται· εἰ γάρ τις κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεύειν
Γιγνώσκων, τῷ μέν τ' ὄλβον δίδοι εὐρύοπα Ζεύς.
Ὃς δέ κα μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπιορκήσας ὀμόσσας
Ψεύσηται, βλάψας τε δίκην καὶ νήκεστον ἄάσθη,
Τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται·
Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.
Σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω μεγα νήπιε Πέρση.
Τλῆθι μὲν οὖν καὶ κακότητα· κὴ ἱλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι
Ῥηϊδίως· ὁλίγη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
Τὴν δ' ἀρετὴν ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι, μακρὸς δὲ κὴ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' ἐς ἄκρον ἵκηται,
Ῥηϊδίη δ' ἔπειτα πέλει, χαλεπὴ περ ἐοῦσα.

Οὗτος

Οὗτος μὲν πανάριστος ὅς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
Φραστὰ μὲν τάκ' ἔπειτα κ' ἐς τέλος εὖ ἔσσηται ἀμείνων.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται·
Ὃς δέ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
Ἐν θυμῷ βάλληται, ὅδ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ.
Ἀλλὰ σὺ γ' ἐμῆς μνήμην μεμνημένος αἰεὶ ἐφιλμᾶο
Ἔργάζειν Πέρση δῖον γένος, ὄφρά σε λιμὸς
Ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δέ σ' ἐϋστέφανος Δημήτηρ
Αἰδοίη, βιότου δὲ τεὴν πίμπλησι καλιήν.
Λιμὸς γὰρ τοι πάμπαν ἀδηλήμων συμφορὸς ἀνδρί.
Τῷ δὴ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀθάνατοι μακάρεσσιν
Ὅς κεν ἄεργὸς
Ζώῃ, κηφήνεσσι κοδωνοφόροις, ἴκελος γρμιλῶ
Οἵ τε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ
Ἐδωδιτες. σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μίσια κοσμεῖν,
Ὡς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί.
Ἐξ ἔργων δὴ μᾶλλον ἀνὴρ πολύμηλός τ' ἄφνειός τε
Καί τ' ἐργαζόμενον, πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν
Ἔσσεαι ἠδὲ βροτοῖς· μάλα γὰρ σφήκεσσιν ἀεργὸς
Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος· ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
Εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀεργὸς
Πλουτεύων· πλούτῳ δὲ κὶ ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
Δαίμονι δ' οἷος ἔησθα· τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον,
Εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κλήρων αἰσίφρονα θυμὸν
Εἰς ἔργον τρέψας, μελετᾷς βίον ὥς σε κελεύω.
Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κακοχρημάτῳ ἀνδρὶ κομίζει,
Αἰδὼς ἥτ' ἀνδρῶν μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησι.
Αἰδὼς τοι πρὸς ἀτολμίη, θαρσος δὲ πρὸς ὅλβου.
Χρήματα δ' οὐκ ἀπάκλα, θεόσδοτα, πολλὸν ἀμείνω.
Εἰ δὲ τις ἢ χερσὶ βίηι μέγαν ὄλβον ἕληται,
Ἢ ὀγ' ἀπὸ γλώσσης λιάσηται, (οἷα τε πολλὰ
Γίνεται, ὕβρει δὲ κίρδος νόον ἐξαπατήσῃ
Ἀνθρώπων, αἰδὼ δέ τ' ἀναιδείη καταπάσῃ)
Ῥεῖα τέ μιν μαυροῦσι θεοὶ, μινύθουσι δὲ οἶκον
Ἀντίην τῷ, παῦρον δέ τ' ὀπὴ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ.
Ἴσον δ' ὃς θ' ἱκέτην ὃς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει·
Ὃς τε κασιγνήτοιο ἐὸν λέκος εἰσαναβαίνει,
Κρυπταδίης δ' ὀυνῆς ἀλόχου, παρακαίρια ῥίζων·
Ὅς τέ τιν' ἄφρονα δίην ἀλιτραίνεται ὀρφανὰ τέκνα·

Ος τε χερσὶν γίγνεται καὶ ποσὶν ὁπηνίκα κ' ἐθέλῃ
Νείκεα, χαλεπὸν καθαπτόμενος ἰπήεντα.
Τῷ δὴ τοι Ζεὺς αὖτις ἀγαίεται, ὃς ἢ τελευτᾷ
Ἔργων αἴτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἰπὶ δίκην αἰνοτίλῃ.
Ἀλλὰ σὺ τῆλ μὴν πάμπαν ἔρις κακοφραδέων ὀμιλεῖ,
Καθ' ὡραίην δ' ἔργου ἔριδι στυγερῇσι μενοινᾷν
Ἀγρῶς καθαρεῦς, ὅτε τοι δ' ἀγλαὸς μηρία καίει·
Ἄλλοτε δὴ σπουδῇσι δυείσαι τε λιλαίεσθον,
Ἢ μὴν ὀπὶ δυσαίζῃ, καὶ ὅτε φάος ἱερὸν ἵλῃ·
Ὡς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν·
Ὄφρ' ἄλλων αἰτῇ κλῆρον, μὴ τὸ τῶν ἅλῃ.
Τὸν φιλέοντ' ὀπὶ δαῖτα καλεῖτ, τὸν δ' ἐχθρὸν ἄασαι.
Τὸν μάλιστα καλεῖτ ὅς τις σιδὴν ἐχθρὸν ναίει.
Εἰ γὰρ τοι καὶ χῆμ' ἔσχατον ἄλλο γλύπτηται,
Γείτονος ἄζωστοι ἶκτον, ζώσαντο δὲ πρόπι.
Ἤμα κακὸς γείτων, ἕασεν τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.
Ἐμμορέ τοι πρίμας ὅς τ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.
Οὐδ' αὐ βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος· εὖ δ' ἀποδοῦναι,
Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λαίσιον, αἴκε δύνηαι·
Ὡς αὖ χρῄζων, καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς.
Μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἶσ' ἀτίηπιν.
Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι.
Καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῷ.
Δώτην μέν τις ἔδωκεν, ἀνδώτῃ δ' ἄτις ἔδωκεν.
Δῶς ἀγαθῇ, ἁρπαξ δὲ κακὴ, θανάτοιο δότειρα.
Ὃς μὲν γὰρ κεν ἄνηρ ἐθέλων, ὄγα κὰτ μέγα δώῃ,
Χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν μετὰ θυμόν.
Ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕλῃ αἰσχύνῃσι πιθήσας,
Καί τε σμικρὸν ἐὸν, τοῦτ' ἐπάχρεων φίλον κῆρ.
Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ὀπὶ σμικρὸν καλέσῃς,
Καὶ θαμὰ τῶδ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ χρύσοιτο.
Ὃς δ' ἐπ' ἔοντι φέρει, ὀδ' ἀλύξει αἰθόπα λιμόν.
Οὐδὲ τόγ' εἰν εἴκοσ' κατακείμενον αἴθρα κιδνᾷ.
Οἷκοι βέλτερον εἶναι· ἐπὶ βλαβερὸν τὸ θύραζε.
Ἐσθλὸν μὲν παρίοντ· ἄλκιμον, πῆμα δὲ θυμῷ
Χρήιζειν ἀπίοντ·. ἃ σε φορίζεται ἄτερα.
Ἀρχομένῳ τ' ἦ πάντυ καὶ ὑστάτοις κορέσασθαι,

Μισεῖν

Μισθος δ' αὖ δεξὶ φίλῳ εἰρημένῳ· ἀρκιος ἴστω.
Καὶ τ' κασιγνήτῳ γελάσας ὅτι μάρτυρα θῇσι.
Πίστις σ' ἀεκὰ ὁμοῖς καὶ ἀπιστίη ὤλεσεν ἄνδρας.
Μηδὲ γυνὴ σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω,
Αἰμύλα κωτίλλουσα, τοκὼ δι' ὀφθαλμὸν καλιλύῃ.
Ος δ' γυναικὶ πίσυνθε, πίσυνθ' ὅγε φιλήτῃσι.
Μουνοσύνης δ' παῖς σώζοι παρὸς οἶκον
Φρδείμην. ὡς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ὐπὸ μεγάροισι.
Γηρασκὸς δ' θανόοις ἔτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων
Ρεῖα δὲ κεν πλούτοιεν πόροι Ζηὸς ἄφθιτον ὄλβον.
Πλείων μὲν πλείονα μελέτη, μείζων σ' ὀπηδήκη.
Σοὶ δ' εἰ πλοῦτου θυμὸς ἐϊλδήτην ὐπὸ φρεσὶν ἧσι,
Ὧδ' σ' ἔρδειν ἔργον δέ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.

C

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Β.

Λιϊάδων Ατλαγενέων ὀδὸν ἀμφιλαφήων
Ἀρχεῦ' ἀείσω Μοῦσα· λιπὲ δὲ Πιερίην δόν.
Αἵδε γὰρ ἀνθρώπους τε καὶ ἤματα τιταινέσκουσαι
Κικλήσκουσ', αὖτις δὲ φερεπλομένῳ ἐνιαυτῷ
Φαίνονται, τανυφῶτα χαραυγέος ἐκγενόμεσθα.
Οὐ τόσ τοι πεδίων πίλεται νόμος, οἵ τε θαλάσσης
Ἐρχόμεν ναιετάοντ', οἵ τ' ἄγχι βεβασιέντα
Πόντῳ κυμαίνοντι θοὸν ποσὶ νίσεται ὦκα·
Ναίουσιν γυμνὸν ἀπείρονα, γυμνὸν ἄροτρον,
Γυμνὸν δ' ἀμάαν, εἴ κ' ἄρεια παύτ' ἐθέλῃσιν
Ἔργα νομίζων Δημήτερος· αἷς τοι ἕκαστα
Ὥρῃ ἀΐξηται. μή πως τὰ μεταξὺ χατίζων
Πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους, κοὐ μὴ τύχῃς αὖσαις.
Ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἐμὶ ἦλθες· ἐγὼ δέ τοι οὐκ ὀπιδώσω,
Οὐδ' ὀπιμετρήσω. ἐργάζευ νήπιε Πέρση
Ἔργα τά τ' ἀνδράσιποισι θεοὶ διετεκμήραντο·
Μήποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τ' ἄμμορον ἄχθος,
Ζητεύης βίοτον κατὰ γείτονας οἷδε καὶ οὐκί.
Δὶς μὲν γὰρ κἠπεῖς τάχα τεύξεαι· ἢν δὲ τρὶς ἔπ λυπῆσε,
Χρῆμα μὲν ἔ τοι ἔσται· σὺ δ' ἐπώσια πολλ' ἀγορεύσεις·
Ἀχρεῖον δ' οὐδὲν ἔτι ἔπεαν νεμέσ. ἀλλά σ' αὖθις
Φράζεσθαι χρειὼν τὰ λύσιν, λιμὸν τ' ἀλεείνειν.
Οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τ' ἐρητὸν ἄροτῆα
Κτητόν, ὄφρα μετ' οὖν, ἧπερ καὶ ζυγὸν ἔπποτ·
Χρήματα δ' εἰν οἴκῳ παντ' ἀρτύσασθαι πιέσαντα·
Μὴ σὺ μὲν αἴτῃς ἄλλον, ὁ δ' ἀρνῆται, σὺ δ' ἦτ' ἐτάᾳ·
Ἡ δ' ὤρη παρεοῦσα μινυνθάδιός τις ἔβλεν.
Μηδ' ἀναβαλλέσθαι τὸ τ' ὄψιον τὸ τ' ἄγηφιν.

Οὐ γὰρ ἐπισπερχὴς ἀνὴρ πίμπλησι καλιὴν,
Οὐδ' ἀκαλλόμβρῳ. μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
Αἰεὶ σὺ ἀμβολίρροος ἀνὴρ ἄτηισι παλαίει.
Ημῳ δὴ λήγει μὴν ὀξέος ἠθείοιο
Καύματος ἰδαλίμοιο, μετοπωρινὸν ὁμερήσαντος
Ζηνὸς ἱερὰ νέμει, μὴ ἢ τρίπτυα βεύτι χρώς
Πολλὸν ἱλαφρότερος· δὴ γὰρ τότε σείριος ἀστὴρ
Βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κνεφαῖος ἀνθρώποις
Ἐρχόμενος, πλεῖον δέ τι νυκτὸς ἐπαυρεῖ.
Ημος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ
Πλὴν φύλλα δ' ἔρχει κηλ, πόρδοιό τ' ἀνθεμα λήγει·
Τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ἄρτιον ἔργον.
Ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον ἢ τρίπηχυν,
Ἀξονα δ' ἐπταπόδην. μᾶλλα δὲ νύ τοι ἄμμορον οὕτω.
Εἰ δέ κεν ὀκταπόδην ὄντ' ἐν σφύρηι κε τάμοιο,
Τρισπίδαμον δ' ἄλμην τάμνειν δυκαδώρῳ ἀμαξῃ.
Πόλλ' ὄπιν καμπύλα κᾶλα. φέρειν ἢ γύαλ', ὅτ' ἂν ὄβρης,
Εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν,
Πείνινον. ὄς γὰρ βουσὶν ἀρηρὼς ὀχμηρότατός ἐστιν,
Εὖτ' ἂν Αθηναίης δμῶες ἐν ἰλύματι πήξας
Γόμφοισιν πελάσηι θρωσαρόρηι ἰσοδόμοις.
Δοιὰ ἢ θέσθαι ἄροτρα πονησάμενος κατ' οἶκον,
Αὐτόγυον καὶ πηκτόν. ἐπεὶ πολὺ λώιον οὕτω.
Εἰ δ' ἕτερόν γ' ἄξαις, ἕτερόν γ' ὄπι βοῦσι βάλοιο.
Δαφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἰσοδόμοι.
Δρυὸς ἴλυμα, φηγὸν γύαλ. βόε δ' ἑπταετήρω
Ἄρσενε κεκτῆσθαι (τῷ γὰρ σθένος ἐστὶν ἀραιστεύειν.)
Ἡβης μέτρον ἔχοντε, πὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω.
Οὐκ ἂν τὼ γ' ἐρίσαντε ἐν αὔλακι κάμμορ' ἄρουραν
Ἄξειαν, τὸ ἢ ἔργον ἐπώνιον αὖθι λίποιεν.
Τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακοντατὴς αἰζὸς ἕποιτο,
Ἄρτον δειπήσας τετράδυρον, ὀκτάβλωμον·
Ος κ' ἔργου μελετᾷ ἰθεῖαν αὔλακ' ἐλαυνέμεν,
Μηκέτι παπταίνειν μετ' ὀμηλικας, ἀλλ' ὀπὶ ἔργα
Θυμὸν ἔχων. τὼ δ' ἅπτ νεότερος ἄλλον ἀρείνων
Σαῦρα τὰ δάσσεσθαι, καὶ ἀπαυρείλη ἀλιαδῆς.
Κουρότερος γὰρ αἰὲν μετ' ὀμηλικας ἐποίην).
Θερίζεσθαι δ' εὖτ' ἂν φαείνῳ γεράνα ἐπακούσῃς

Τ' ἐξόδιον ἐκ νεφέων ἐπιαύσια κακλήμης·
Ἠ τ' ἀγοτοῖό τι σῆμα φέρῃ, ἢ χείματος ὥρην
Δεικνύῃ ὀμβρίων· κραδίην δ' ἔσακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω.
Δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας·
Ῥηϊδίη γὰρ ἔπος εἰπεῖν, βόε δός τε καὶ ἅμαξαν
Ῥηϊδίην δ' ἀπαΐηταδε, πάρεα δ' ἔργα βόεσσιν.
Φησὶ δ' αὖτε φρένας ἀφραδέος πῆξαι ἁμάξαν.
Νήπιος, οὐδὲ τὸ γ' οἶδ', ἑκατὸν δ' ἐτέ' ἔστ' ὑπέρ' ἀμφίς,
Τὰν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήια θεῖα.
Εὖτ' αὖ ἥ περ πρῶτα δυώδεκα φῦλα φορεῖται,
Δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμοῦ δμῶάς τε καὶ αὐτὸς
Αὔλιον καὶ δίερμα ἄρασθαι, αὐτόματον καθ' ὥρην·
Πρῶτ' μάλα σπεύδων ἱτᾶν τοι πλήθωσιν ἄρηρε.
Ἶσχεν πυλεῶν. θέρεος ἢ νειοῦ ἔμ' ἀπατήσῃ.
Νειὸν ἢ σπείρειν ἔτι καφίζειν ἄρηρεν.
Νειὸς ἀλεξίαρη, παίδων δυκηλήτειρα.
Εὐχέσθαι ἢ Διὶ χθονίῳ Δημήτερί θ' ἁγνῇ,
Ἐκτελέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν.
Ἀρχόμενος τ' ἀπὸ σεῦ, ὅταν ἄκρον ἐχίτλης
Χειρὶ λαβὼν, ὄρπηκα βοῶν ὅτε ναῦτον ἴκηαι
Ἐτέρυσον ἑλκάντων μεσάβλιον. ὁ δ' ὑπὸ τυτθὸς ὄπιθεν
Δμῶας, ἔχων μακέλλαν, πόνον ὀρνίθεσσι πιθέσθαι,
Σπέρματα κακκεύοντας. ἀθημοσύνη γὰρ ἀρίστη
Θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δ' ἀρίστη.
Ὣδέ κεν ἀθερσοσύνη γαῖαν νεύοιεν ἔραζε,
Εἰ τέλος αὐτὸς ὀπάζειν Ὀλύμπιος ἐθέλοι ἐπάζοι,
Ἐκ δ' ἀγέλας ἐλάσσας ἀεσχίνας καί σε ἴόλπα
Γηθήσῃ, ἐσότοιο ἰρυόμενον ἔνδον ἐόντα.
Εὐκρίων δ' ἴξεται πολιὸς ἐπ. ἀδὲ φορεῖς ἄλλους
Αὐγάσεται σόν δ' ἄλλος ἀνὴρ κεκτημένος ἔσται.
Εἰ δέ κεν ἠελίοιο ὑπαὶ ἀερσὶ γλόνα δῖαν,
Ἡμὸς ἀμήσῃς, ὀλίγον περὶ χρεὸς ἔργον,
Αντία δεσμεύων κακονεμόων, κ' μάλα χαίρων
Οἴσῃς δ' ἐς φορμόν. παῦροι δέ σε δηήσονται.
Ἀλλότε δ' ἀλλοίοις Ζεὺς νόος αἰγιόχοιο,
Ἀργαλέος δ' ἀνδρεσσι καὶ θνητοῖσι νοῆσαι.
Εἰ δέ κεν ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη.
Ἡμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι

Τὸ πρῶτον, τίρπει τι βερσεκὸν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
Τῆμος Ζεὺς ὑοι τρίτῳ ἤματι, μήσ' ὄπλίζηαι,
Μήτ' ἀρ' ὑπερβάλλων βοὸς ἵπλιν, μήτ' ὀπολείπων
Οὕτω κ' ὐφαίνοιτης περοτηρέων ἱστοφαείζει.
Ἐν δυσὶ σ' εὖ πάντα φυλάσσειν· μηδ' ὀτι λάθοι
Μήτ' ἰαν γινόμφην πολιὸν, μήδ' ἀρσεν ὄμοργος.
Παρὸ σ' ἰδὶ χάλκειον ἔδοκεν κ' ἐπ' ἀλίαλίχλιν
Ὠρη χίμερίη, ὁπότε κρύῳ ἀνέρας εἴργειν
Ἰχαίει· ἰνδα κ' ἄοκνος ἀὴρ μεγα οἶκον ὀφέλλει.
Μή σε κακὸς χίμὼνος ἀμηχανίη καταμαίψη
Σιὼ πινὶη, λεπτῇ ἢ παχὺ πόδα χέρι πήζοις.
Πολλὰ σ' ἀϊργὸς αὴρ, κατιλὶω ὅτι ἐλπίδα μίμνων,
Χρηίζων βιότοιο, κακὰ φρεσὶλέξατο θυμῷ.
Ἐλπὶς σ' ἀκ ἀγαθὴ κεχρημένον οὐδὲ κομίζει,
Ἡμφον ἐν λέχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρμιος εἰη.
Δείκνυσι ἢ δρυόκοπτ Θέρεος ἴτι μίαστυ ἰόντος,
Οὐκ αἰεὶ θέρος ἰαπίτην, ποιεῖσθ' καλιάς.
Μίλλα ἢ λλωαιῶνα κακ' ἤματα, ἐν δὲ θέρα πάντα,
Τὲτον ἀλεύασθ, κ' πυκάσας αἰτ' ὀπὶ χάλαν
Πτεύσοντος βορέαο δυσηλεγέος τιλέσσοιν.
Ος τε διὰ δρυὸκης ἱπατοδόχου δυρεῖ πόντον
Ἐμπνεύσας ἄρειτο· μέμυκε ἢ γαῖα κ' ὕλη·
Πολλὰς ἢ δρῦς ὑψικόμους ἰλάτας τε παχείας
Οὔρεος ἐν βήσης πλησᾶ χθονὶ πυκνὸς ἐτείρη
Ἐμπίπτων, κ' πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.
Θῆρες ἢ φρίσσουσ', ἐέρας σ' ὑπὸ μέζεα θέντο,
Τῶν κ' λαιὸν δίρμα κατάσκιον· ἀλλὰ νυ κ' τῷ
Ψυχρὸς ἰὼν διάπνοι δασυστέρναν φρ' ἰόντων.
Καί τε διὰ ῥινὸς βοὸς ἔρχεται, οὐδὲ μιν ἴσχει.
Καί τε δι' αἴγα ἄκοιτ ταυότριχα πώεα σ' ἄτι,
Οὕνεκ' ἐπὶ ταναὶ τρίχες αὐτῇ, οὐ διάπνοιν
Ἰς ανέμου βυρίω. Ἐσχαλέη ἢ χέσστα τιθῆσι.
Καὶ διὰ παρδενικῆς ἀπαλόχροος οὐ διάπνοιν,
Ητι δόμων ἐντὸσθι φίλη παρὰ μητέρι μίμνει,
Οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης.
Εὖ τε λοισαμένην πίρνα χόα, κ' λίπ' ἐλαίῳ
Χρισαμένην, νυχθὴ καταλέξειαν ἰδοῦσαι ὅικα,
Ἡμαρ χίμερίω, ὅτ' αὐήσεος ὄν πιδα τύθῃ,

Εν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ κ' ἐν ἠθεσι λευγαλέοισιν.
Οὐ γὰρ ὁι ἠέλιος δίκην νομὸν ὁρμηθῆναι·
Αλλ' ὅπη κυανέαν ἀνδρῶν δῆμόν τ' πόλιν τε
Στεφάῃται, βεβάδιον δὲ παυσιλλώεται φαείνῃ.
Καὶ τότε δὴ κἠρσὶ κ' γήκαρσι υλικοῖται
Λυγρὸν μυλιόωντες ἀτὰ δρύα βεπαθόντα
Φεύγουσιν· κ' πᾶσιν ἐὶ φρεσὶ τῶτο μέμηλεν,
Οἳ σκέπα μαλόμβοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι,
Καὶ γλάφυ πεῖδος· τότε δὴ τρίποδι βεβῶτ' ἴσοι,
Οὔ τ' ὄπι νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς ὄδας ὀρᾶται,
Τῷ ἴκελοι φωτῶσιν, ἀλευόμβοι νίφα λδυκλώ.
Καὶ τότε ἔασιδαι ῥοῦμα χροὸς, ἅς σε κελεύω,
Χλαῖναί τε μαλακλὼ κ' τερμιόεντα χιτῶνα.
Στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὼ κρόκα μηρύσαῳ·
Τῶ ἀξέασιδαι, ἵνα τοι τρίχες ἀζιμέασι,
Μηδ' ὀρδαὶ φρίασωσιν ἀειρόμεναι χρῶ σῶμα.
Αμφὶ δ' ποσὶ πίδιλα βοὸς ἶφι κλαμβόοιο
Αρμῦξαι δήσαδαι, πίλοις ἔνπαθε πυκάσας.
Περ τ' χόναν δ' ἐρίφαν, ὁπότ' αν κρύῳ ἄρσιν ἴλθῃ,
Δίρματα συῤῥάπτειν νεύρῳ βοὸς, ὄφρ' ὅπι νάτῳ
Τετῦ ἀμφιβαλὴ αλέῃσι. κεφαλῆφι δ' ὕπαθεν
Πῖλον ἔχειν ἀσκητὸν, ἵν' ἄατα μὴ καταδεύῃ·
Ψυχρὴ γὰρ τ' ἠὼς πέλει βορέαο πνείοντος.
Ηῶος δ' ὅπι γαῖαν ἀπ' ἠερίνδ' ἀϊσσόντος
Ἀὴρ πυρφόρος τέτα μακάρεσσιν ὅπι ἔργοις·
Ος τ' ἀρυσταμένῳ ποταμῷ ὑπὸ ἀϊνάοντων,
Υψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ,
Αλλοτε μὲν θ' ὑῇ ποτὶ ἔασσεν, ἄλλοτ' ἄπωσι
Πυκνὰ θρηϊκίῃ βορέῃ νέφεα κλονέοντος.
Τὸν φθαίμβος, ἔργα τελέσας, οἶκόνδε νέεδαι,
Μήπατέ σ' ἠερόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
Χρῶτά τε μυδαλέον θεῖν, κατά θ' εἵματα δεύσῃ.
Αλλ' ὑπαδρύεσδ. μεὶς γὰρ χαλεπὼ τατος ὥρῃ
Χθαμέρμεις, χαλεπὸς πρωΐατος, χαλεπὸς δ' αὐθρώποις.
Τῆμος θάμισυ βοισιν, ὅπι δ' αὖξει τὸ πλέον εἴκῃ
Ἁρμαλιῆς. μακρὴ γὰρ ὑπῤῥόδοι δυρφόναι εἰσί.
Ταῦτα φυλασσόμβος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν,
Ὑσυδάῃ νύκτας τ' κ' ἤματα, εἰσόκεν αὖδις

τῦ

Γῆ παίτων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ.
Εὖ τ' αὖ δ' ἐξήκοντα μετ' ὀπώρας ἠέλιοιο
Χειμέρι' ἐντελέσῃ Ζεὺς ὄμβρια, δή ῥα τότ' ἀζηνὰ
Ἀρπύιαι, θεσπιπτῶν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο,
Πρῶτον παμφαίνων, ὀπτίλλεται ἀκρεμόνεσφιν.
Τόνδε μετ' ὀρθρογόη Παντιονὶς ὄρτο χελιδὼν
Εἰς φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.
Τὴν φθάμενος, οἷσιν θερεταμινέμεν ὡς γὰρ ἄμεινον.
Ἀλλ' ὁπότ' ἂν φρέσικες ἀπὸ χρόνος αὖ φυτὰ βαίνῃ
Γληνάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος ὠκέα οἰνέων·
Ἀλλ' ἅρπας τ' ἀκαχεστέμεναι, καὶ δμῶας ἐνείρειν.
Φεύγην δ' σκιδοὺς θώκους καὶ ἐπ' ἠῶ κεῖτον,
Ὥρῃ ἐν ἀμητοῦ, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα καίῃ.
Τημοῦτος αὐτοῦ εἶναι καὶ οἶνα δὲ καρπὸν ἀγοίρειν,
Ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄφθονος εἴη.
Ἠὼς γὰρ τ' ἔργοιο τρίτην μοῖραν ἐπαυρίσκει αἴσῃ.
Ἠὼς τοι ναυσίφορον μὲν ὄρσε, ναυσιφόρῳ δ' ἐπὶ ἔργον
Ἠὼς ἥτε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθους
Ἀνθρώπους, πολλοῖς δ' ὄπλ' ζυγὰ βουσὶ τίθησιν
Ἦμος δ' σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἠχέτα τέττιξ
Δενδρέῳ ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
Πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὥρῃ,
Τῆμος πότατά τ' αἶγες καὶ οἶνος ἄριστος·
Μαχλόταται δ' γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τ' ἀνέρες
Εἰσιν, ἐπὴν Κηφεὺς καὶ γουνάτα Σείριος ἄζει,
Αὐγάζεος δέ τι χρὼς ὑπὸ καύματος. ἀλλὰ τότ' ὦδε
Εἴη πεζαίη τε σκιὴ καὶ βύβλινος οἶνος,
Μαζά τ' ἀμολγαίη, γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμένων
Καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μήπω τοκέσσι
Πρωτογόνων τ' ἐρίφων. ὀδὰξ δ' ἄζοπτα πινέμεν οἶνον,
Ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῇς·
Αὐτὸν δὲ κρίναντα ἀνέμου τρίψαντα πρόσωπον,
Κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀπορρύτου, ἣ τ' ἀδόλωτος,
Τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον οἴνου.
Δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν δημήτορας ἱερὸν ἀκτὴν
Δινέμεν, ὅς τ' ἂν πρῶτα φανῇ ὠρίων Ὠρίωνος,
Χώρῳ ἐν ὑψαυῖ, καὶ ἐϋδρόμῳ ἐν ἀλωῇ·
Μίτρῃ δ' ἐὺ κομίσασθαι ἐν ἀγγείοισιν. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ

Πάντα βίον καταθνητ' ἐπάρμυθον ἔνθεν ὄϊκα,
Θῆτα ἄοικον ποιεῖσθ', ἡ ἄτεκνον ἔρεβεν
Δίζεσθ' κέλομαι· χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ἔριθος.
Καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν. μὴ φείδεο σίτου·
Μή ποτέ σ' ἠμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χεῖμα θ' ἵληται.
Χόρτον δ' ἐσκομίσαι καὶ συρφετὸν, ὄφρά τοι εἶη
Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπιστατόν. αὐτὰρ ἔπειτα
Δμῶας ἀναψύξαι φίλα γουνάτα, καί βόε λῦσαι.
Εὖτ' ἂν δὲ Ὠρίων καὶ Σείριος εἰς μέσον ἔλθῃ
Οὐρανὸν, Ἀρκτοῦρον δ' ἐσίδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς,
Ὦ Πέρση τότε πάντας ὀπώρεσιν οἴκαδε βόσκειν·
Δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκατ' ἄματα καὶ δέκα νύκτας·
Πέντε δ' ἐπισκιάσαι, ἕκτῳ δ' εἰς ἀγγεῖ' ἀφυσαι
Δῶρα Διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
Πληϊάδες θ' Ὑάδες τε, τό τε σθένος Ὠρίωνος
Δυσῶσιν, τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι
Ὡραίου· πλειὰς γὰρ ὑφ' ἡνιόχῃ ἀέθλιος εἶη.
Εἰ δέ σε ναυπλίης δυσαπεφίλητ' ἵμερος αἴρῃ,
Εὖτ' ἂν Πληϊάδες σθένος ὄβριμον Ὠρίωνος
Φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἠερόεσσαν πόντον,
Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θυέσσιν ἄπασαι
Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἐπ' ἠνοπα πόντον·
Γῆν δ' ἐργάζεσθ' μεμνημένος, ὡς σε κελεύω.
Νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισιν
Πάντοθεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀέμων μένος ὑγρὸν αἰῶνα·
Χείμαρρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.
Ὅπλα δ' ἐπαίρμενα πάντα τιθεῖ ἐν κάρτεϊ οἴκου,
Εὐκόσμως στείλας νηὸς πτερὰ παντοπόρου.
Πηδάλιον δ' ὑπεροπλίζεσθαι καπνοῦ κρεμάσασθαι·
Αὐτὸς δ' ὡραῖον μίμνειν πλόον, εἰ σόκον ἔλθῃ.
Καὶ τότε νῆα θοὴν ἁλαδ' ἑλκέμεν· ἐν δέ τ' ἄφορτον
Ἄρμενον ἐντύσασθ', ἵν' οἰκάδε κέρδος ἄρηαι·
Ὡς πατὴρ ἐμὸς τε πατὴρ ἠδὲ σός, μέγα νήπιε Πέρση,
Πλαίζεσκεν νηυσὶ, βίᾳ κεχρημένος ἀθλῷ.
Ὅς ποτε καὶ τῇδ' ἦλθε, πολλὸν διὰ πόντον ἀνύσας,
Κύμην Αἰολίδα προλιπών, ἐν νηὶ μελαίνῃ·
Οὐκ ἄφενος φεύγων, οὐδὲ πλοῦτόν τε κακὸν ὀλέσσαι,
Ἀλλὰ κακὸν πενίην, τὴν Ζεὺς ἀνδρῶσι δίδωσι.

Νάσατο

Νάσατο δ' ἄρ' Ἑλικῶνος οἰζυρῇ ἐπὶ κώμῃ,
Ἄσκρῃ, χείμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.
Τῶν δ' ὦ Πέρση ἔργων μεμνημένος εὖ
Ὡρηίων παίπων, ὅτε ναυτιλίης ἧ μάλιστα.
Νῆ' ὀλίγῳ αἰνεῖν, μεγάλην δ' ἐπὶ φορτία θέσθαι.
Μείζων μὲν φόρτος, μείζον δ' ὀπὶ κέρδι κέρδος
Ἔσσεται, εἰ κ' αὔτμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀέλλας
Εὖτ' ἂν ἐπ' ἰμπορίλιν τρέψῃς ἀισίφρονα θυμόν,
Βούλῃ δὲ χρέα τε φεύγειν καὶ λιμὸν ἀτρῳτόν.
Δείξω δή τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Οὔτέ τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτέ τι νηῶν.
Οὐ γάρ πώποτε νηί γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
Εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, ἣ ποτ' Ἀχαιοὶ
Μείναντες χειμῶνα, πολὺν σὺν λαὸν ἄγερθεν
Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα.
Ἔνθάδ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα διέβην Χαλκίδα δ' εἰς
Χαλκίδα τ' εἰσέπερσα. τὰ δ' ἄεθλ' ἔθεσαν κλεεννοὶ
Ἄνδρες ἐπιστάμενοι. τὰ δ' ἐμνήσαντο μάλα πολλὰ
Τύμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ἢ κτερέαντα.
Τὸν μὲν ἐγὼ Μούσῃσ' Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα,
Ἔνθά με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
Τόσσον τοι τῶν γε πεπείραμεν πολυγόμφων.
Ἀλλὰ καὶ ὧς ἐρέω Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.
Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.
Ἡμάτια πεντήκοντα μετ' ἐροπὰς ἠελίοιο,
Ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος καματώδεος ὥρης,
Ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος. αὐτὰρ κε νῆα
Καυάξαις, αὐτὸς δὲ κακὸς λοφοθοσέα θαλάσσαι.
Εἰ μὴ δὴ φεύγων γε Ποσηιδάωνα ἑκηβόλον
Ἢ Ζῆνα ἀθανάτων βασιλῆα ἐθέλησιν ὀλέσσαι.
Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμοῦ ἀγαθῶν τε κακῶν τε
Τῆμος δ' ἀκριτέες τ' αὖραι, καὶ πόντος ἀπήμων,
Εὐκήλους· τότε νῆα θοὴν ἀέμοισι πιθήσας
Ἑλκέμεν εἰς πόντον, φόρτον δ' εὖ πάντα τιθεῖσθαι.
Σπεύσαι δ' ὡς τάχιστα πάλιν οἰκόνδε νέεσθαι.
Μηδὲ μένειν οἶνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,
Καὶ χάμψαι ὄπωρα, νότοιό τε δῆναι ἀέλλας,
Ὅς τ' ἄερι σκαίρων θαλάσσαι ὄμβριμος ἐστὶν

Πολλῷ, ὀπωρινῷ· χαλεπὸν δέ τι πόντον ἔδηκεν.
Ἄλλῳ δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος· αὐδήσασιν,
Ἧμος δὴ τοπερῶτον ὅσον τ' ὄπιβα σταλ κορώνη
Ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' αὐδὲ φαείνειν
Ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ· τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα.
Εἰαρινὸς δ' ὧδε πέλεται πλόος· ἤ μιν ἔγωγε
Αἴνημ· ἐγὼ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ὧδε,
Ἁρπακτὸς· χαλεπῶς κε φύγοις κακόν. ἀλλὰ νυ καὶ τὰ
Ἀνθρωποι ἐίζουσιν· αἰδρείῃσι νόοιο.
Χρήματα γὰρ ψυχῇ πέλεται δύστηισι βροτοῖσι.
Δεινὸν δ' ὀϊζυρῇσι θανεῖν μετὰ κύμασιν· ἀλλά σ' ἄνωγα
Φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσὶν ὥς σ' ἀγορεύω.
Μηδ' ἐνὶ νηυσὶν ἅπαντα βίον κατὰ πίτνα θέσθαι·
Ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι.
Δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κύρσαι.
Δεινὸν δ' εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας.
Ἄξονα καυάξαις, τὰ δὲ φορτία διαμαρψαείη.
Μίσθα φυλάσσεσθαι. καιρὸς δ' ὅτε πᾶσιν ἄριστος.
Ὡς ἐπὶ δὲ γαμέλια τὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
Μήτε τοι οἰκότριβα ἐτέων μάλα πολλὰ λιπόντων,
Μήτ' ὀπιθεὶς μάλα πολλὰ· γάμος δέ τοι ὧδε ἄριστος.
Ἢ δὲ γυνὴ τέτορ ἥβης, πίμπλη δ' ἐνιαυτόν.
Παρθενικὴν δ' ἐγάμειν, ὡς κ' ἤθεα καδνὰ διδάξῃς.
Τὴν δ' μάλιστα γαμεῖν ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει
Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδών, μὴ γείτονι χάρματα γήμῃς.
Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λήζεται ἄμεινον
Τῆς ἀγαθῆς, τῆ δ' αὖτε κακῆς ἔ ῥίγιον ἄλλο,
Δειπνολόχης· ἥτ' ἀνδρα κὴ ἰφθιμον περ ἐόντα
Εὐνῇ ἄτερ δαλεῖ, κὴ ἀμφὶ γήρᾳ δῶκεν.
Εὖ δ' ὅπιν αἰθομένοιο πυρὸς μακέρων πεφυλαγμένος εἶναι.

Μηδὲ κατὰ νήτην ἴσον ποιεῖσθαι ἐταῖρον·
Εἰ δέ κε ποιήσῃς, μὴ μὲν πρότερος κακὸν ἔρξῃς.
Μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν· εἰ δέ κεν α἖ τι
Ἢ τι ἔπος εἰπὼν ὀπιδύμιον, ἢ κὴ ἔρξας,
Δὶς τόσα τίννυσθαι μεμνημένος· εἰ δέ κεν αὖτις
Ἢ γὰρ τ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλῃσι παρασχεῖν,
Δέξασθαι· φίλος τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
Ἰσκέτεω· σὲ δ' ἐμὴ τι νόου κατελίσσετω εἴδος.

Μηδὲ

Μηδὲ πολύξεινον, μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι,
Μηδὲ κακῶν ἑταρεῖν, μηδ' ἐσθλὰν τειρεσιφέρειν.
Μηδὲ ποτ' ἀλομβρίῃ πενίῃ δυμοφθόρῳ αὐδὲ λιμῷ
Τέρπεσθ' ὀνειδίζειν, μακάρεσσι δύσιν αἰεὶν ἐόντων.
Γλίσχρης τοι δύσαρκος ἐν ἀνθρώποισιν ἄερσις
Φειδωλῆς, πλείστη δ' ἀχάρις χ' μέδων ἐνίσσει.
Εἰ δ' ἀκαχὸν εἴποις, τάχα κ' αὖτος μείζον' ἀκούσαις.
Μηδὲ πολυξείνῳ δαιτὸς δυσαίμοβον ἦῖ),
Ἐκ κοινῆ· πλείστη δὲ χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
Μηδὲ ποτ' ἐξ ἠοῦς Διῒ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Χερσὶν ἀνίπτοισιν, μηδ' ἄλλοις ἀθεμίστοισιν.
Οὐ γὰρ τοίγε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δὲ τ' ἀρὰς.
Μηδ' αὖτ' ἠελίοιο τετραμμένῳ ἐρδὸς ὀμιχεῖν.
Αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ μακαρῶν ἱερὸν τ' αὐίσται,
Μήτ' ἂν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ θεσπεσίῃσι· ἔρηις·
Μηδ' ἀποχυμανθεὶς μακάρεσσι τι νύκτες ἴασιν.
Ἐζόμενος δ' ἄγε θεῖος ἀνὴρ πυμνύμενος εἰδώς,
Ἠ' ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας θυρεῷ αὐλῆς.
Μηδ' αἰδοῖα γονῇ ἀπαλαλυμένος ἔνδοθεν οἶκου
Ἑστίη ἐμπελάδην παρεφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.
Μηδ' ἀπὸ δυσφήμοιο τάφου ἀποκοσσύνασθαι
Σαφμαίνειν χλιεινὸ, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.
Μηδὲ ποτ' αἰγιαλὸν ποταμῷ καλλίῤῥοον ὕδωρ
Πεσσὶ περᾶν πρίν γ' εὐχῇ ἰδὼν εἰς καλὰ ῥέεθρα,
Χεῖρας νιψάμενος πολυηρέτῳ ὕδατι λευκῷ.
Ὃς ποταμὸν διαβῇ, κακότητι ἧ χείρας ἀνίπτους,
Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι, κὴ ἄλγεα δώκαν ἐπίσσω.
Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν εἰς δαῖτ' θαλείην
Αὖον ἀπὸ χλωρὴν ταμέειν αἴθωνι σιδήρῳ.
Μηδὲ ποτ' οἰνοχόῃ τιθέμεν κρητῆρος ὑπερθεν
Πινόντων. ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκ).
Μηδὲ δόμον ποιεῖν, αἰεπίξιστον καταλείπειν,
Μήτοι ἐφεζόμενόν κραζῇ λακέρυζα κορώνη.
Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων αἰθαλόεντα
Ἐσθέμεν, μηδὲ λόεσθ). ἐπὶ κὴ τοῖς ἔνι ποινή.
Μήτ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζειν (κ' γὰρ ἄμεινον)
Παῖδα δυωδεκέταιον, ὃτ' ἀνὴρ ἀνδρὸς ἐναίσιμα ποιεῖ·
Μηδὲ δυωδεκάμηνον. ἔστιν κὴ τῶτο τέτυκ).

Μηδὲ γυναικείῳ λικμᾷ χρόα φαιδρύνεσθαι
Ἀνέρα. λευγαλέη γὰρ ὀπὶ κρύπτουσιν ἔοικε
Ποινὴ. μηδ' ἐρόεσσιν ἐπ' αἰσυμβώοισι κυρῆσαι,
Μαιμυΐν αἰδηλα. θεὸς νύ τι καὶ τὰ νεμεσᾷ.
Μηδέ ποτ' ἐν ῥεέθροῖς ποταμῶν ἁλαδε φερηϊόντων,
Μήδ' ὅπι κρουναίαν ἔρσῃ, μᾶλλα δ' ἐξαλέασθαι·
Μήδ' ἐναποψύχειν. τὸ γὰρ αἴτιοι λαΐνον ὄσσιν
Ὧν δ' ἐρέουσιν. ἀγνὼ ἢ ῥεέθροῦ ὑδατηδέος φήμιν.
Φήμη δ' ἐστί τις καὶ πόλεσιν, κακὴ αὐτοῖσιν ἐῆρα
Ῥεῖα μὲν ἀΐρασθαι, ἀργαλέη δ' ἔμμεναι ἐξελέσθαι.
Φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ὀπόλλυται, ἣν τινα πολλοὶ
Λαοὶ φημίζωσι. θεὸς νύ τις ἔστι καὶ αὐτή.

ΗΣΙΟ.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΗΜΕΡΑΙ.

Ημαται δ' ἐκ διόδοιο πεφυλαγμένῳ, ὃν κε μοῖρα
Πεφραδέμεν δημώεσσι· τελευτᾶσα μιλυὸς ἀείσῃ
Ἔργα τ' ἀποπλύνειν, ἠδ' ἀρμαλιὴν δατίασθαι,
Εὖτ' ἂν ὑμνθείλω λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν.
Αἵδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρὰ μητιόεντος.
Πρῶτον ἴσῃ, τρίτα τε, καὶ ἑβδόμη, ἱερὸν ἦμαρ·
Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ.
Ὀγδοάτη τ' ἐναάτη τε δύω γὰρ μέν ἤματα μιλυὸς
Ἔξοχ' ἀξομάδιος βροτησίοις ἔργα πένεσθαι,
Ἐνδεκάτη τε δυωδεκάτη τ' ἄμφω γὰρ μέν ἐάλαι,
Ἢ μὲν, ὅτε πείκῃσι, μάλ' ἐυφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι.
Ἢ δὲ δυωδεκάτη τ' ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.
Τῇ γάρ τοι νέῃ νήματ' ἀραρυῖτον αἰόλον ἠοῦς
Ἦματος ἐκ πλείης, ὅτε τ' ἴδρεες σωρὸν ἀμᾶται.
Τῇ δ' ἐσὺν τρίσσαυτο μάλ', ἠεβαλοιτό τε ἔργον·
Μιλυὸς δ' ἰσταμένη πεισιμαδεκάτῃ δ' ἐλέασθαι
Σπέρματος ἀξέσθαι· φυτὰ δ' ἐνδρίψασθαι ἀείρῃ.
Εἰκὰς δ' ἀ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν.
Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθὴ κούρη δ' ἀ σύμφορός ἐστιν.
Οὔτε γλυφίδι πρῶτ', οὔτ' ἀρ γάμου ἀπτεβολῆσαι.
Οὐδὲ μὴν ἡ πρώτη ἵκτη, κούρη τε γλυφίδι
Ἀρ' μῆλος, ἀλλ' ἱερίφους ταμέειν καὶ πώεα μήλων,
Συκόν τ' ἀμφιδυγεῖν ποιμνήιον, ἦπιον ἦμαρ.
Ἑβδὴ δ' αὖ δρυόγονος· φιλέῃ δέ τε κέρτομα βάζειν,
Ψεύδεά θ', αἰμυλίους τε λόγους, κρυφίους τ' ὀαρισμούς.
Μιλυὸς δ' ὀγδοάτη κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον
Ταμνέμεν, ἠρῆας ἢ δυωδεκάτη ταλαθύμους.
Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλέῳ ἤματι ἴσον ἐφ' ὥτα
Γίνεσθαι· μέγα δή τι νόον πεπυκασμένος ὁδίτῃ.
Ἑβδὴ δ' αὖ δρυόγονος δεκάτη, κούρη δέ τε τέτρας·
Μέσση. τῇ δὲ τε μῆλα κὴ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς,
Καὶ κυῖα καρχαρόδοντα καὶ ἠρῆας ταλαθύμους
Πρηΰνειν, ὅτε χεῖρα πιδεῖς. πεφυλαγμένος ἢ θυμῷ
Τέτρασ' ἀθλιάσας φθίνοντές θ' ἱσταμένη τε,
Ἄλγεα δυσκορέειν μάλα τοι τετελεσμένον ἦμαρ.

Ἐν ᾗ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθαι ἐς οἶκον ἄκοιτιν,
Οἰωνοὺς κρίνας οἵ ἐπ' ἴρμασι τούτῳ ἄριστοι·
Πέμπτας δ' ἐξοχίεσθαι, ἐπὴ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
Ἐν πέμπτῃ δὴ φασιν Ἐριννύας ἀμφὶ πολεύειν,
Ὅρκον τιννυμένους τ' Ἔριδας τέκε πῆμ' ὀπιόρκοις.
Μίαιν δ' ἑβδομάτῃ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
Εὖ μάλ' ὀπιπεύοντα δύηχαλον ἐν ἁλωῇ
Βάλλειν· ὑλοτόμον τε τανηλεῖν θαλαμηΐα δ' ἔργα,
Νηΐά τε ξύλα πολλὰ, τά τ' ἀμφὶς νῆσι πέλονται.
Τετράδι δ' ἀρχὰς νῆας πήγνυσθαι ἀφαρὰς.
Εἶναι δ' ἡμέων ὀπιδρίηλα λαΐνον ἦμαρ.
Πεφυτίχθαι δ' εἶναι πανάπτιμον ἀνδράποισιν.
Ἐσθλὴ μὲν δὴ τ' ἠδὲ φυτοδρέμμων ἠδὲ γυναῖξ
Ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικὶ καὶ ἔμπορον παῖκακον ἦμαρ.
Παῦροι δ' αὖτ' ἴσασι περισφαίρα μηνὸς ἀρίστη
Ἄρξασθαί τε πίθοι, καὶ ὅπη ζυγὸν ἀμφὶ βόεσσι
Βοεσί καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι·
Νῆα πολυκλῆῖδα θέλων εἰς οἶνοπα πόντον
Εἰρύμεναι. παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσι.
Τετράδι δ' οἶγε πίθον. τῶνδὲ παύτων ἱερὸν ἦμαρ
Μέσση· παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστη
Ἠὼς γενομένης· ὀπιδρίηλα δ' ὀΐω χρείων.
Αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ὀπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ.
Αἱ δ' ἄλλαι, μετάδοποι, ἀκήριοι, ἄ τι φέρουσαι.
Ἄλλος δ' ἄλλοίῃσιν αἰνεῖ, παῦροι δέ τ' ἴσασιν.
Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
Τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος ὃς τάδε πάντα
Εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν,
Ὄρνιθας κρίνων, καὶ ὑβρικὰς ἀλιείων.

ΤΕΛΟΣ.